

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld.40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravištvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 229.

V Ljubljani, v soboto 5. oktobra 1895.

Letnik XXIII.

Važna beseda.

Na drugem mestu smo že včeraj omenili, da je novi poljedelski minister Ledebur na pozdrav dose- danjega vodje tega ministerstva, sekcijskega načel- nika Blumenfelda, obširno odgovarjal, ter se najpreje zahvaljeval za udanostne izraze, potem pa je nekako takole pojasnil svoje nazore glede nadaljnega delo- vanja: Akoravno sem se vzgojil v zahodno-čeških premogovnih pokrajinah in akoravno imam sam svoje premogovnike, sem vendar-le malo izkušen v rudarstvu in se bodem moral s tem oddelkom poljedelskega ministerstva najbolj pečati; pri tem se bodem pa posebno oziral na delavske raz- mere in na razmerje mej rudarstvom in poljedel- stvom ter velikim posestvom. Izkušnje zadnjih let, žalostne katastrofe, katere smo doživeli, to dvoje nas sili, da natančno pregledamo obstoječe postavne predpise, oziroma, da se kmalu reši državnemu zboru predloženi načrt zakona glede škod v premogovnikih. Ta zakonska revizija se bode morala tako zvršiti, da bodeta z njo zadovoljna oba enakovredna in jed- nakopravna faktorja in pri kateri se morata strogo omejiti vprašanja glede odškodnine in odkupnine. Po teh pogojih se na jedni strani ne sme škodovati pol- jedelstvu, na drugi pa se ne smejo postaviti zahteve na rudarstvo, katerih ni mogoče izpolniti. Vsled tega bodem, posebno v prvem času svojega urad- nega poslovanja, veliko bolj potreboval podpore urad- niškega osebja, kakor je bilo to potreba predniku, potreboval bodem takih uradnikov, katerim je izrekel grof Falkenhayn pri svojim slovesu popolno priznanje in katerim jaz izražam pri svojem nastopu popolno zaupanje.

Ime onega moža, ki je nam vsem drag, čegar spomin hočemo vedno čislati, in čegar zasluge za razvoj poljedelskih razmer v naši državni polovici je odlikoval sam presvetli cesar, to ime je vez, ki nas ima zjediniti v bodočnosti za skupno delo, pri katerem nam bode on vedno svital vzor. Da je to delo jako težavno in polno odgovornosti, to mi je ravno tako dobro znano, kakor brezdvomno onim, ki že celo vrsto let bodisi v visokih ali nizkih služ- bah z jednako požrtvovalnostjo in zvestobo pripa- dajo poljedelskemu ministerstvu, čegar naloga je, braniti agrarne interese v času, ko srednje evropej- sko poljedelstvo obiskujejo take nezgode, da si bolj pogubljivih in nevarnih misliti ne moremo. Nobeden posel ne zahteva tolike stanovitosti in vztrajnosti v vodilnih načelih, kakor ravno ta, v katerem imamo mi čast služiti. Tu se ne gre samo za varstvo pri- delovanja in ž njim zvezane industrije po jako širnih pokrajinah naše monarhije, ampak za varstvo proiz- vajateljev samih, posebno malih in srednjih polje- delcev, za ohranjenje kmečkega stanu, in — ne bojim se izreči — tudi velikega posestva potom za družne organizacije. Z ozirom na to lahko zagotavljam, da bodem hodil po svojem pred- niku pričeto pot, akoravno mi bodo ljube morebitne izpremembe v dotičnih zakonskih načrtih. Jako bla- godejna je bila misel, da se reši kmetško vprašanje potom zadružne organizacije, kajti ta je podlaga vsaki konservativni agrarni preosnovi; ako se ta oživi, potem ne bode težko z resnostjo in previdno- stjo doseči vseh pri olajšavi hipotekarnih dolgov, ob jednem pa tudi preosnovati osebni kredit. S tem bodemo odpravili one žalostne razmere, katere sedaj na tako neugoden način vplivajo na prodajo polj-

skih pridelkov. Pred očmi moramo imeti oproščenje našega poljedelstva od skoro neznosnega pritiska ptuje špekulacije, ki omami pridnost in inteligenco, slabi proizvajatelje in konsumente in ki je dosti dolgo časa grizla na našem narodnem blagostanju. Ako se nam to posreči, tedaj smo izvršili rešilno delo z ozirom na velike socialne poskuse, ki nas čakajo, iznašli važno sredstvo za mirno rešitev svetovnega socialnega vprašanja. V tem smislu nameravam, ako se mi posreči, ostati na tem mestu, presvetlemu ce- sarju svojedobno predložiti najudaneje predloge, in v srečo si bom štel, da bom smel zastopati ona konservativna načela v parlamentu, ki odgovarjajo moji večletni skušnji.

S tem navodilom prevzamem po presvetlem cesarju izročeni mi posel in računam pri tem na na dejansko podporo v vseh delih od strani skup- nega uradniškega osebja. Pri tem, ko vas zagotovim svoje trajne dobrohotnosti, želim, da mi toliko za- upate, kolikor je neobhodno potrebno za skupno plodonosno delovanje, poleg tega pa — to mi bo posebno ugajalo, — da mi žrtvujete mali del one naklonjenosti, s katero ste počastili mojega prednika, one naklonjenosti, katera mu je podelila moč, da je rešil mnoge težke naloge. Končam svoj govor z onimi besedami, s katerimi se je poslovil od vas grof Falkenhayn, ko je rekel: „Bog naj vodi vsa naša dela!“ —

Židovsko-liberalni listi se spodtikajo nad tem načrtom poljedelskega ministra in to je najlepši do- kaz, da je grof Ledebur zadel na pravo struno. Bog naj vodi njegovo delo, da pri njem krepko vstraja.

LISTEK.

Pismo.

Gospod urednik!

Čital sem, da je prišel sloveči Montesquieu nekoč v anatomičen muzej, kjer je bila mej raznimi lobanjami tudi človeška glava, o kateri so rekli, da se drži na smeh. Zato nekdo vpraša Montesquieua, nad kom se pač smeja mrtva lobanja. In modree je odgovoril: Nad živimi! — Čudno bi ne bilo, ko bi se res tudi dandanes mrtvi smejali nad živimi, ker vlada na svetu tudi taka zmedenost pojmov, kakor da bi vse stalo na glavi.

Pomislite, gospod urednik, zadnji čas naši mestni očetje skrbje bolj za široke ceste mesta, kakor za tesne želodce prebivalcev. Poklicali so v ta namen v Ljubljano slovečega veščaka Sitte-ja z Dunaja, toda kaj bo ta učenjaška sirota nasproti ljubljanskim stavbenim veljakom. Ti so ves Sitte-jev zistem, po katerem namreč ni treba povsod ravnih in širokih ulic, zavrgli, in sicer samo iz tega vzroka, ker bi bilo to preveč po ceni, bi ljudem napravljalo pre- malo sitnostij in ker bi sicer mestni očetje ne mogli porabiti vsega denarja, ki leži nagromaden v mestni blagajnici v regulacijske namene. Svoje načrte bo ljubljanskim stavbarskim veščakom v mestni hiši gotovo lažje izvesti, kakor v mestnem knjigovodstvu zaračunati, koliko je mesto prejelo potresnih darov in koliko je izdalo tega denarja.

Na ljubljansko učilišče je bil imenovan učitelj

nemške šulvereinske šole v Ljubljani trd Nemeč Benda, ki ni bil predlagan v dež šolskem svetu, ki nima nobenega izpita za učiteljišče; njemu na ljubo so propali od dež. šolskega sveta priporočeni kandi- datje z vsemi potrebnimi izpiti.

Jednako ste bili prikrajšani v svoji „narodni posesti“, ker je prišel namesto odišlega Slovenca zgodovinarja na ljubljansko višjo gimnazijo Nemeč iz Češkega, dasi so bili domačini na razpolago in priporočeni. Zakaj vse to? Vprašajte režečo se lo- banjo v anatomičnem muzeju, ki vam odgovarja: Dokler so bodete prepirali mej seboj, bo vedno tako in še hujši!

Čudne reči so se godile tudi pri goriških vo- litvah v deželni zbor. Na eni strani so se postavl- ljali kandidatje, ki niso imeli zadostne starosti, pri drugih pa tudi ni zadostovala „aetas supera dulta“. In sam Rim je moral govoriti povodom goriških vo- litiv. Vsaj v „Agramer Tagblattu“ je bilo čitati to-le: „Ueberdies aber hat Herr Dr. Pavlica, der Redacteur des Mahnic-schen Pressorganes, aus Rom wegen seiner unchristlichen Schreibweise einen schar- fen Verweis erhalten, so dass die Blamage dieser Herostraten als eine vollständige bezeichnet werden darf“. Ko sem to čital, sem se vprašal, kdo je pač ta ukaz poslal iz Rima ali papež ali Crispi ali kedo drugi. Po mojih mislih Crispi, ki se je nedavno hvalil, koliko je storil za povzdigo ugleda katoliške cerkve v zadnjih 25 letih; ta bo tudi najbolje vedel soditi, kaj je krščanska in kaj nekrščanska pisava. Po pravici vam povem, da sem se jaz že bal za

dr. Pavlico, ako ga grof Alfred Coronini, ki tako rad rožlja z orožjem, pokliče zaradi dvovoja v dvo- boj. Toda sedaj sem vesel, ker sem bral v „Prim. listu“, da sta se dvobojnika poravnala potom Rima in sicer brez posredovanja „Agramer Tagblatta“.

Čudno se mi je zdelo tudi to-le: Nedavno je sedela na zatožni klopi pred dunajskimi porotniki znana socialistična tetka Popp-Dvočak zaradi članka, v katerem je zametavala zakon in se ogrevala za prosto ljubezen. Zagovarjal jo je socialistični stric dr. Ingwer, ki je v svojem zagovoru rekel, da poleg njegove obtoženke sedi danes na zatožni klopi — moderna veda, ki znanstveno isto uči, kar je v do- mači besedi za ljudstvo pisala obtoženka. Toda čudno: Popp-Dvočakova agitatorica za prosto ljube- zen je bila obsojena, moderna veda pa ne.

Rad bi Vam, gospod vrednik, tudi sporočil o vaših šolskih razmerah v Ljubljani, za katere se vsled važnejših opravil baje nimate časa brigati. Popisal bi Vam rad gorečnost slovenskih šolskih nadzornikov za razevit nemških ljudskih šol s po- močjo slovenskih otrok, toda o tem drugi pot, ko si poiščem natančnejših podatkov. Rad bi Vam nazna- nil, kako slabo se je godilo tudi nekemu narodno- naprednemu kandidatu za deželni zbor v Kranju, kamor je prišel krošnjariš s svojim programom, toda o tem morda lahko sami kaj več zveste pri go- spodu arhivarju v deželnem muzeju. Vendar naj se tolaži s tem, da tako hudo se mu ni godilo, kakor Frauenbergerju na Dunaju, za katerega Dunajčanom ni bilo veliko, pač pa so bili v skrbeh za njegovo

Črne bukve kmečkega stanu.

16. Avstro-Ogersko.

(Dalje.)

Do leta 1892 so se v naši državni polovici zemljiški dolgovi pomnožili vsako leto za 31 milijonov goldinarjev. Ako računamo oralo po 200 do 300 gld., se torej pokoplje v dolgovih in izgubi dotedanjim lastnikom na leto 100—150.000 oral zemlje; ali z drugo besedo 5000 do 7000 družinam se odtegne vsako leto posestvo.

Nujna posledica temu dejstvu so prisilne dražbe, o katerih smo že nekaj omenjali, ki znašajo do leta 1892 182.179 slučajev (od leta 1876 vsako leto 8000 do 10.000).

Dolgovi zahtevajo obresti, ki se menjajo od 4 do 12 odstotkov. Celó na Češkem in na Moravi, kjer že dolgo časa poslujejo posojilnice, imamo beležiti v mnogo slučajih 10- do 12odstotne obresti. Naše dežele seveda v tem ne zastajajo.

C. kr. statistična komisija na Dunaju je poslala deželni odboru na njegovo prošnjo izpisek denarne vrednosti vseh izprememb pri poselitih in pri dolgovih na Kranjskem leta 1891. Tu čitamo,¹⁾ da je bilo tisto leto vknjiženih 3248 hipotečnih posojil v skupnem znesku 1.551.660 gld.; mej tem je bilo 66 posojil brezplačnih v znesku 17.737 gld. Druga so se pa obrestovala tako-le:

5 posojil v znesku	2.170 gld. po	3 odst.
83 » » »	28.005 » »	4 »
626 » » »	530.098 » »	4½ »
587 » » »	336.932 » »	5 »
48 » » »	33.316 » »	5½ »
1213 » » »	459.452 » »	6 »
13 » » »	3.555 » »	6½ »
244 » » »	62.990 » »	7 »
265 » » »	57.207 » »	8 »
96 » » »	19.178 » »	10 »
2 » » »	420 » »	12 »

Takih podatkov nam podajajo vse avstrijske kronovine. Na Ogerskem je z ozirom na obresti še hujše. Mi beležimo to jednostavno brez dostavka, saj samo dovolj govori.

Kdo bi se potemtakem čudil, da se kmečko ljudstvo skoraj nič ne množi, da se pa velika obrtna mesta ogromno večajo? Od leta 1880 do 1890 se je v 105 okrajih v naši državni polovici več ljudij naselilo, nego izselilo; v drugih 248 se jih je več izselilo, nego naselilo. V 61 okrajih se je v tem desetletju prebivalstvo znatno zmanjšalo. To nam priča, da nimajo ljudje v teh krajih, ki znašajo šestino naše državne polovice, več toliko sredstev za življenje, kakor preje.

Kmečki stan oddaja mestom res ogromne

¹⁾ Poročilo o delovanju kranjskega deželnega odbora za dobo 1. jan. do konec dec. 1892, str. 70—75.

ženo, češ, da se bo Frauen „gerber“, kakor ga imenujejo, nad njo znosil, ker ni bil izbran za mestnega očeta.

Sicer pa, gospod vrednik, zdravi! Upam, da se zopet preje oglašim v Vašem podlistku, kakor se podre ljubljanski grad, ki po potresu baje ni več dober za kaznjence, pač pa bo neki dober za one, ki sedaj stanujejo po barakah. O—v.

Brezbožne sile.

(Dalje.)

Ne manjka dokazov, da so zreli frasoni nevarni v vojskah. Večkrat mora priseči vsak frason, da bo varoval v vseh okoliščinah svoje „brate“. V kadoškem katekizmu se odgovori na vprašanje: Katera je tretja obljuba? sledeče: „Prisežem, da žrtvujem tudi svoje lastno življenje, da rešim brata kadoša, kadar mi na bojišču naredi znamenje sile, in če ga dobim v ječi, prisegam, vse žrtvovati, da ga rešim.“ Znamenje sile delajo nemški in francoski frasoni tako: Roki se skleneta nad glavo in se zakliče: „K meni, otroci udovini“ (tako imenujejo prostozidarji same sebe). V zadnji francosko-nemški vojski si je mnogo frasonov s tem znamenjem rešilo življenje. — Sploh je frasonom mnogo do tega, da si pridobé vojno. 32. stopinja (vitez kraljeve skrivnosti) ima to nalogo, da nadzoruje skrivaj vojaštvo in skuša mej nje zasejati prostozidarske ideje. In koliko sreče imajo pri tem

davke: zaklada jih s svojimi pridelki, z ljudmi in jim konečno pušča tudi dobičke svojega prihranjenega denarja s tem, da ga večinoma nalaga v mestnih denarnih zavodih. Te kmečke žrtve za mesta se mnogo premalo upoštevajo, ker sicer bi se ne delalo tako brezozirno z deželnim in državnim premoženjem, kadar se gre za mestne koristi. In vkljub temu se v mestih le množe občinski dolgovi in — lačni, nezadovoljni proletarijat.

V politiki se dovolj srečno borimo proti centralizaciji, a pri tem nas centralizuje kapitalizem še mnogo gorje in neznosneje. Vprašanje gospodarske decentralizacije je živo pereče v vsem socijalnem vprašanju. Mesta imajo bolnišnice, sirotišnice, hiralnice, gledišča i. t. d., za katere morajo plačevati tudi kmetje, ki pa imajo le prerediti kaj dobička od tega. Delilna pravičnost zahteva, da dobiva vsak od družbe v tisti meri, v kateri sodeluje pri skupnem namenu, v kolikor povpspešuje splošni blagor.

Ali so za delavske stanove, vzlasti za kmečki stan bremena in ugodnosti pravično razdeljene? Temu vprašanju, menimo, noben pameten človek ne more pritrilno odgovoriti. Torej zahtevamo le to, kar zahteva pravičnost, če kličemo, naj se ustavi pogubna gospodarska centralizacija.

Mej tako pogubno centralizacijo štejemo tudi zasebne zavarovalnice proti ognju, toči i. t. d., da so te še ožje zvezane s kapitalizmom. Mnogo razločka ni pri njih, ali so tako zvane vzajemne, ali ne, ker pri prvih spravijo to agentje v svoje žepce, kar pri drugih zvišuje dividendo. Splošno velja o njih, da le 30—35 odstotkov svojih letnih dohodkov vporablajo zato, da izplačujejo škodo. drugo se vse porabi za dividende, za rezervni zaklad, za provizijo agentov ali za plačilo uradnikov. Premije pri teh zavarovalnicah so primeroma zelo visoke; pri nekaterih dunajskih zavodih se mora plačevati do 88 kr. od 100 gld. zavarovane svote.

Na Bavarskem imajo obvezno deželno zavarovalnico. Tam plačujejo premije po 1—2 marki od 1000 mark zavarovalne svote; na Saksonskem, kjer je ravno tako uvedeno prisilno deželno zavarovanje, pa še manj. In vendar je imela kr. deželna bavarska-zavarovalnica l. 1883 čistega dobička 8.085.583 m.²⁾ — To samo govori dovolj jasno in nikakor ne potrebujemo opozarjati še posebej naših javnih zastopov na to zadevo, tem manj, ker jo sami dobro poznajo. Ali jim manjka poguma, ali poštene volje, o tem ne sodimo.

(Dalje sledi.)

²⁾ Prim. poročila češkega dež. zbora z dne 19. listopada 1889 govor poslanca Vašaty-ja. Rudolf Vrba. Povaha moderního kapitálu. Socialně-političké úvahy od nutnosti zdanění pohyblivého kapitálu, o lichvě a vyvoji novověkého peněžnictví — V Praze 1892. str. 74—78.

framasoni, se vidi iz tega, da celo kronane glave vzamejo kladivo in predpasnik — znamenje frasonstva.

Kako pa je to mogoče? Marsikdo se spodtika nad tem faktom, češ: ako pristopajo kralji in cesarji k tej družbi, vendar ne more biti državni sovražna.

Pred vsem moramo reči, da vladarji-frasoni nikakor ne spadajo mej najduhovitejše ljudi. Takih bi se frasoni bali, mej tem, ko ne štedijo milijonov, da si pridobé kako tutko na prestolu, katera pleše, kakor oni hočejo. Ali je laški častihlepni Umberto kaj drugega? Ali dokazuje nasprotno to, da je zadnji čas pristopil k frasonom slavni banketni govornik Viljem II.? Redkokdaj se zgodi, da bi se dal zapeljati k temu koraku kak res samostojno misleč, trezen vladar. Napoleon I., ta veliki poznavalec ljudij in svoje dobe, je tudi v tem slučaju pokazal, kako daleč nadkriljuje njegov um druge vladarje evropske. Takrat so rasle skrivne družbe po celi Evropi kar iz tal. Zasljepljeni vladarji so jih pustili ali celo podpirali. Napoleon I. bi bil pač rabil frasonove v boju zoper cerkev, a spoznal jih je bil v frasonski revoluciji in se bal za svoj prestol; zato jih je zatiral. V lože je vsiljeval svoje privržence in postopal z neizprosljivo strogostjo. V St. Cloudu je rekel dne 24. januarija 1814: „Zagrabil sem zmaja za vrat, podrl ga, potlačil ga z nogami, — ker se ga nisem bal; a nisem ga uničil, še živi, še bedi. S časom bi ga bil popolnoma zatrl, in svet bi bil varen pred njim.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. oktobra.

Državnozbornska volitev v Celovcu. Tako živahnega političnega življenja, kakor je sedaj v Celovcu, že dolgo časa ni bilo mej mrzlimi koroškimi Nemci. Za izpraznjeni državnozbornski mandat se ponujajo kar trije kandidati. Župana dr. Posch najbolj silijo v kandidacijo vzlasti nemški liberalci, ker je izjavil, da se bo pridružil nemški levici. Židovska „Neue Freie Presse“ dela z vsemi silami za tega kandidata. Nemški narodnjaki živahno agitujejo za vrednika Dobernigg-a in, kar je mlajšega nemškega rodu v tako imenovanih izobraženih krogih, je vse na njegovi strani. Tretji kandidat je pa občinski odbornik Prinz, ki kandiduje v imenu obrtniške stranke in se po svojem mišljenju precej približuje socijalnim demokratom. Ta seveda nima upanja, da bi bil izvoljen, vendar bo dobil precej glasov iz obrtno-rokodelskih krogov. Največ upanja do zmage ima župan Posch, ker bo najbrže tudi vlada podpirala njegovo izvolitev.

Značilno znamenje razmer na Dunaju. Izpraznjen deželnozbornski mandat v notranjem mestu na Dunaju so liberalci ponudili bivšemu dunajskemu županu dr. Gröblu. Ta pa je kandidacijo odklonil ter volilec odgovoril: Ko bi bil jaz vsled poraza 1. aprila odložil svoj občinski mandat ter se umaknil iz javnega življenja, bi mi tega nikdo ne mogel zameriti. Ne le iz zmag, tudi iz porazov moramo izvajati posledice. Le iskrene prošnje mojih političnih prijateljev so me nagnile, da sem še ostal v javnosti, boreč se kot navaden vojak. Kedor je stal v prvih vrstah, njegova pravica in dolžnost je po porazu umakniti se v zadnje vrste. Kedor je bil tako strit in potlačen, kakor jaz, pač potrebuje počitka in miru. To je pač opravičena, čisto naravna zahteva. In sedaj naj bi se zopet silil v prve vrste. Jaz poraženi naj bi zopet nastopil kot rešitelj! Čudno se mi zdi, vedno jednega ali dva moža imeti za vse, kakor da bi mej toliko tisoč ljudmi ne bilo tudi družin sposobnih za to. Pravite, da bi moja kandidatura zopet dosegla jedinost v stranki. Toda, ako se niste po tem silnem porazu naučili držati se discipline, potem pač popolno zaslužite osodo, ki vas je zadela. Jaz sem se ves čas vdeleževal volitev in moram reči: Nam je sedaj treba čakati, potrpežljivo čakati in morebiti še dolgo čakati, dokler zopet nam posije solnce. Toda jaz ne vržem zato orožja od sebe, jaz ostanem vojak, toda pustite me, da se kot prostak borim v vaših vrstah. — Noben protiliberalen list ni jasneje povedal, kakor tukaj bivši liberalni dunajski župan, da so liberalci na Dunaju popolno dogospodarili in da nimajo in to za daljšo bodočnost prav nobene podpore pričakovati pri dunajskih volilcih. — Vidi se, da se je liberalna klika le umetno, z denarjem toliko časa ohranjevala na površju in da je bilo treba le pravega moža, ki je

Če jaz propadem, doživeli bodete probujenje anarhije.“ Zato so se maščevali frasoni. Ne le bitka pri Lipskem, tudi rovanje frasonov je vrglo Napoleona z vrhunca njegove slave. Mi nikakor ne odobravamo Napoleonove taktike, a njegov bistri, jasni razum bi lahko priporočali sedanjim mogočnjakom v posnemanje.

Tudi pruska kraljeva hiša, ki velja sedaj za frasonsko, ni bila vedno teh nazorov, kakor zadnja dva kralja. Za časa Friderika Viljema III. je bil nekaj časa minister Haugwitz vodja frasonov. A čim bolj se je vglobil v frasonske skrivnosti, tembolj se je zgrozil nad njihovo podlostjo, tembolj je izprevidel, da se lože gnjezda revolucionarnega gibanja. Seveda on ni vedel vsega; njemu frasoni niso tako brezobzirno razkrili svojih tajnostij, kakor smo jih mi sedaj našim bralcem podali iz frasonskih, neovrgljivih virov, — a kar je zvedel, to mu je zadostovalo, ker je bil misleč mož. O tem obvestil je tudi pruskega kralja, kateri je uvaževal njegove izkušnje. Podajemo tu kos njegovega pisma na svojega prijatelja^{*)}: Prepričali smo se, da so vsa frasonska društva, od nižjih do meni znanih najvišjih stopinj, prepričana, da je versko čustvo z zločinskimi namerami zvezano, in da vera le zakriva zločinstvo. Zaradi tega prepričanja, v katerem se Friderik Viljem z mano strinja, odločil sem se krepko, da se odpovem frama-

^{*)} Eekert, Magazin 7. zvezek str. 121. Prim. Taxil. Dreibunde-brüder II. 351.

skoro v trenutku z močjo resnice in poštenja razrušil to slepilno liberalno zgradbo tako, da res ni ostal kamen na kamnu.

Nova vlada bode te dni najprvo sestavila akcijski program, določila dan, kdaj se snide državni zbor, in dogovorila se o izjavi, s katero stopi pred državni zbor. Predno se snide državni zbor, hoče se grof Badeni posvetovati z voditelji raznih strank, in sicer je določena v to 22. oktober.

V galskem deželnem zboru je z virilisti 183 Poljakov, 17 Rusinov in 1 Nemec. Kmečkih poslancev je 13, ki bodo najbrže zá - se imeli svoj klub. Na novo je izvoljenih 50 poslancev, 91 je starih.

Pri **državno-zborski volitvi** v volilnem okraju Bolcan-Meran-Glurns na mesto barona Widmanna je izvoljen liberalni kandidat Welpner s 350 glasovi. Konservativci se niso vdeležili volitve.

Iz **Cetinja** se poroča nekemu ruskemu listu, da je črnogorski knez Nikita obrnil vse svojo pozornost na svojo armado. Preskrbel si je častnikov, ki so se izvežbali v inozemstvu. Vrhovno nadzorstvo prevzame neki ruski častnik, ki je dovršil vojno akademijo. Vežbovnik je že izdelan, v Cetinju bodo zgradili vojašnico za 600 izbranih mož. Orožje, katero je podaril ruski car, so že poskusili.

Bolgarija ali katoliška ali pravoslavna? Po rusko-turški vojski so nastopile za Bolgarijo take razmere, da se visoka evropska politika vedno peča s to majhno deželo. Avstrija in Rusija se vedno kosata za svoj vpliv v Sredcu. Sedaj se na Bolgarskem govori največ o tem, ali sprejme katoliško krščen prestolonaslednik Boris vzhodno-grško vero. O tem je v deželi mnenje različno. Sedaj vladajoča stranka je te le misli: Umestno ni kneza siliti, da bi sina prekrstil, to je njegova stvar, ki bo dozorela ob svojem času. Kajti knez bo gotovo sprevidel, ako že ni, da se more stalno na bolgarskem prestolu obdržati le narodna vladarska rodovina, to je taka, ki je z narodom iste vere. Tako piše list „Stara Planina“, glasilo zmernih rusofilov. — Vse drugo mnenje pa vlada pri Cankovistih. Ti pa zahtevajo, da se mora prestolonaslednik nemudoma prekrstiti, da brez tega o kaki spravi z Rusijo sploh nobenega govora biti ne more. — Stambulovci pa zopet pravijo: Da to je najvažnejša točka, pa tudi najbolj kočljiva, kajti, ako knez v tem odjenja, odjenjal bo tudi v vseh drugih stvareh in potem o svobodici Bolgarije več ne moremo govoriti. Zato se ravno v tej točki knez ne sme vdati. — Najvažnejše pa je, kako knez sam misli o tej stvari. In glede tega je gotovo, da se knez rajši odpove prestolu, nego da bi kdo v njegovi rodovini menjal vero. In ravno tako gotovo je, ako se bo v tem oziru obrnil knez v prestolnem oklicu na narod, da bi dobil večino na svojo stran. — V verskem oziru je to velikega pomena, ker vsaj Leon XIII. meni,

sonskim društvom za vselej. A kraljeviču se je zdelo bolj varno, da se ne ločim popolnoma od framasonstva, ker se mu zdi potrebno, da so pravični možje v framasonstvu, ki se vstavljaajo veleizdajstvu in sedanje lože izpremene v neškodljiva društva. In ko je postal kraljevič kralj pruski, ostal je zvest temu nazoru. Ne upam se trditi, da naša doba potrjuje ta nazor kot upravičen. Da ta skrivna zaveza, katera že obstoja skozi stoletja in ravno sedaj bolj, nego prej, žuga človeštvu propad, ni izmišljotina, ampak da biva resničnost v naših dneh, o tem, upam, dandanes ne more nikdo dvojiti.“ Tako sodi državnik, ki si je tudi kot framason ohranil ljubezen do domovine, državnik, ki je ravno zaradi tega odkril zaslepljenemu vladarju nevarnost njegovega početja!

Sedanji rod pa v svoji brezobzirni ošabnosti drvi naravnost pogubi v naročje! Ko bi se znale vlade iz zgodovine učiti! A prilizjenost in zunanje demonstracije framasonov zmešajo glavo ljudem, kateri sodijo vse le po zastarelih šablonah in zaprašenih aktih. Kdor hoče v naših razburjenih časih vladati ljudstvo, mora biti izobražen v glavi in v srcu, mora imeti razuma in poguma dovolj, da pregleda skrite spletke framasonstva in liberalizma in da najde v njihovih besedah skrito pogubno jedro! Ako pri vas zgoraj ni te jasnosti, dovolite nam vsaj, da je vas naučimo mi, ki smo spodaj!

(Konec sledi.)

da se bo združenje cerkvá začelo pri Bolgarib, pri katerih sta tudi sv. Ciril in Metod pričela oznanovati katoliško vero.

Nemtri v Carigradu. Kot dodatek k predvčerajšnjemu poročilu o napadu na Armence je došlo še naslednje poročilo: Okoli 11. ure dopoldne je došel sprevod do vladinega poslopja. Tu so jih ustavili orožniki in redarji ter jim zabranili vstop v poslopje. Akoravno je vodja Armencev, Kafedži Betros, zatrjeval, da ne mislijo kaliti miru in da hočejo samo izročiti spomenico velikemu vezirju, kar je po postavah dovoljeno vsakemu turškemu podložniku, jim vendar policija ni dovolila vstopa, češ da ima strogo povelje, ustaviti demonstrante in je zavrnil nazaj. Veleđ tega so bili Armenci jako vznemirjeni in so se jeli hudovati nad orožniki. Ti so komaj čakali, kedaj se jim ponudi prilika, da udarijo po Armencih. Najprvo so planili na vodjo Betrosa, ki se je kmalu mrtev zgrudil na tla. Ko so ostali videli, kaj se je pripetilo vodji, planili so razjarjeni na orožnike, toda le v svojo pogubo. Kar niso mogli doseči orožniki sami, to jim je pripomogla divja mohamedanska druhal. V par trenutkih so uklenili vse ter je neusmiljeno mučili. Vjetnike so odvedli v ječe. Mnogo armenskih družin je po tem dogodku ubežalo v patrijarhatsko cerkev, koder so iskali zavetja pred napadovalci. Toda sredi noči so pozvali patrijarha k velikemu vezirju, ki je zahteval, da mora takoj izprazniti cerkev. Patrijarh mu je izjavil, da ne more ničesar storiti, ker uvidi, da Armenci pravilno postopajo, ker prosijo samo, kar jim pripada po božji in človeški postavi. Več predmestij ob marmorskem morju je popolno brez prebivalstva. Ostali Armenci so zelo vznemirjeni, toda od nikoder nimajo pričakovati kake pomoči. Orožniki so nastavljeni po vseh kotih; tudi mnogo vojakov je na straži. Neka armenska deklica se je prerila do patrijarha, ter ga prosila, naj jih reši turškega nasilstva. Patrijarh ji je odgovoril: „Jaz popolno poznam stiske in želje našega naroda. Moje sree krvavi vselej, kadar slišim jednaka poročila. Storil bodem, karkoli je mogoče. Le pomirite se in zaupajte mi, kajti trdno upam, da vas bode uslišala vlada po mojem posredovanju. Vendar nikar ne pozabite, da smo kristjani in da nam je naš Odrašenik zapovedal potrpežljivost. Potrpite toraj in vrnite se domov. Bog vas varuj in ohrani.“ Konečno se poroča, da so se evropski diplomatski zastopniki sešli takoj drugi dan v posvet, kateremu je tudi prisostvoval sleško-holsteinski princ.

Turška oblastva zavračajo vso krivdo zadnjih krvavih izgrediv v Carjemgradu na Armence, češ, da so podkupljeni od Angležev pričeli nemire proti Turkom. Poboji so se ponavljali še v torek. Neki list poroča, da je nad 800 Armencev mrtvih in nad 100 ranjenih. To število se nam zdi pretirano, kajti pod oknom sultanovim je vendar neverjetno tako mesarstvo. Doslej so izgredi imeli to posledico, da je sultan odstavil velikega vezirja Saíd - pašo in naslednikom imenoval Kiamil-pašo.

Razgled po slovanskem svetu.

Piščan na Slovaškem.

Pred več leti je „Slovenec“ prav pogosto priobčeval popise Slovakov na severnem Ogerskem in njihovega slovstva. Blagovolite sedaj sprejeti tudi kratek opis enega posameznega kraja. Slovaki ta kraj imenujejo Piščan, Madjari mu pravijo Pöstyén in Nemci pišejo Pistyan. Od dveh postaj železniške proge Dunaj - Budapešt gre železnica proti severu: od Požuna (Pressburg) skozi slavno Nitro (Neutra) in od mesta Galántha. Blizo mesta Szered se ti progi zedinita, in železnica pelje po dolini čiste Vage mimo Piščana in Karpatov v Trenčin, od koder grede Slovaki po daljnem svetu piskre in ponve vezat. Piščan stoji v lepi ravnini na desnem bregu reke Vage, na čisto slovaški zemlji, v nadškofiji Ostrogonski in v komitatu „Nitra“. Slavno ime si je Piščan daleč po Evropi pridobil zaradi svojih toplic, ki so bile znane že tudi v 15. stoletju. Na posebnem glasu je Piščanski „šlamovi kupel“ kakor Slovak pravi ali „Schlammbad“, ki ima, kakor tudi voda, za mnogotere bolezni krepko zdravilno moč. Toplice same, sedaj posest ogerskega grofa Erdödy - ja, se nahajajo na precej velikem ravnem otoku reke Vage ali Vahe, kakor pravijo Slovaki. Na ta otok pridemo od severne strani t. j. iz Piščana, po dolgem lesenem mostu, na južni strani pa dva broda posredujeta promet. Za to prevažanje Piščanci nič ne plačujejo, tuje pa po 2 kr. Voda za toplice izvira iz otoka

nad 50 stopinj B. topla. V teku stoletij izviral je na raznih krajih otoka, včasih pa samo na levem bregu Vage, in včasih je celo izginila. Z vodo ob enem izvira tudi zdravilni mlaj (Schlamm), po slovaško „namol“, ki se kmalo vsede in voda priteče skoro popolnoma čista v kopališče. Zvirovščina je obzidana in pod streho. Prostor, kjer se mlaj lahko vidi, je podoben precej veliki sobi, in v mlaj je postavljena lestvica. Ali gorje človeku, ki bi se šel v ta mlaj kopat, že v prvem hipu bi ga vročina umorila. Blizu tega vira se vidi čista voda, in tiste kupice dobijo tujeji za 1 kr. (sladkorom 2 kr.), domačini pa zastonj. Kopališče je dvojno, in sicer v enem poslopju občno, v drugem pa za posameznike, kjer se v izbicah, „salon“ imenovanih, nahajajo marmorne kopanje (Slovak reče „mramorove vandle“). Da se po kopeli ne prehladi, vsede se gost na dvokolesni voziček, in postrežljiv Slovak ga zapelje na dom.

Da imajo te toplice res za marsikatero bolezn, n. pr. za protin, prehlajenje, revmatizem, za razne kožne bolezni, nevralgijo, ishijo, škrufulozo, rane in za druge tem podobne bolezni, zdravilno moč, pričajo mnoga ozdravljenja, o katerih pripovedujejo ljudje, in o katerih pričajo tudi spominki. V topliskem parku stoji kapela, posvečena sv. Janezu Nep., in tam je hranjeno lepo število bergelj, ki vsakemu povedo, da so njihovi prejšnji lastniki odšli z zdravimi nogami domu. Omara polna raznih bergelj in palic, izročeni od ozdravljenih v vedni spomin, nahaja se tudi v posebni sobi kopališčne poslopja na otoku. Preznameniti dokaz zdravilne moči piščanskih toplic pa najdemo v topliskem parku med kapelo in med mostom. Neki poljski bogati posestnik iz Galicije je prišel v Piščan s hudim protinom in zadobil popolno zdravje. Da bi se Bogu in blaženi Devici Mariji spodobno zahvalil, dal je napraviti iz marmorja krasen kip Lurške Matere Božje, stoječ na mogočni podstavi iz marmorja. Ta podstava stoji zopet na drugej širjej, katere 4 vogle krasijo 4 obeliski, zvezani s 4 železnimi verigami. Stroški za ta spomenik so neki znašali blizo 2000 gld. Poljski napis na marmorni podstavi, z velikimi zlatimi črkami, in na koncu madjarski dostavek, se glasi doslovno:

Na większą ehwałę Boga
w dowód żywój wiary
a najgłębszój czci i
synowskiój wdzięczności
dla
najświętszój Maryi panny
królowój nieba
za doznane łaski
postawił tę statue Mateusz Ceglecki
właściciel dóbr ziemskich w Galicyi.

A hála jelénl.
1890.

Slovenski:

K veči slavi Božji
v dokaz žive vere
in najglobljšega spoštovanja in
sinovske hvaležnosti
do
najsvetejšje Marije Device
kraljice neba
za prejeto milost
je postavil ta kip Matevž Ceglecki
lastnik zemljišč v Galiciji.

V znamenje hvaležnosti.
1890.

Pred tem spominkom ali oltarjem, stoječim v parku, sta dve klopi, ena na desni, druga na levi strani. Spoštovani čitatelj bi morda morebiti mislil, da se za to Marijo nikdo ne zmeni, ali temu ni tako. Vsaki dan pride tje mnogo častilcev Marijinih, da, skoro ura ne mine, da nikogar ne bi tam bilo. V rudeči svetilnici na podstavi gori noč in dan luč. Zelo velikokrat gori po dnevu več ali manj sveč pred Marijo na posebni mizici, kjer je prostora za 18 sveč. Da na čast „Roži duhovni“ cvetlic ne manjka, se že samo po sebi razume. — Na otoku se razun topliskih poslopij nahaja še samo en hram. Sicer pa je ves otok z raznovrstnim drevjem zasajen.

Z otoka čez most se pride najprej v lep park, v katerem se na desni strani pota kmalu vidi zgoraj imenovana podoba Marijina, na levi strani pa kamenit križ iz leta 1791, pred katerim vedno luč gori. Zelo veliki topliški park zaljšajo široke poti, lični drevoredi, prilične klopi, čedne verande. V tem vrtu svira po letu godba vsaki dan opoldne in na večer.

Gostje stanujejo v hotelih, gostilnah (slovaško „hostinec“) ali zasebnih hišah. Zasebne hiše, ki sprejemajo goste, imajo nemški ali mažarski napis: „Tukaj se dobivajo stanovanja.“

Piščan je trg, šteje blizu 5000 prebivalcev in ima dva dela: toplice in Veliki Piščan. Toplice same štejejo kakih 1000 prebivalcev. Hiše so večinoma elegantne. Tukaj se nahaja kavarna, hoteli, gostilne, štacune, bukvarna, pošta in brzojav, mažarsko - državna in židovska ljudska šola, katoliška pa v Velikem Piščanu. Na glavnem trgu se celi dan prodaja sadje, kruh in mnoge reči, ki se sicer le v štacunah dobivajo.

Iz toplic se gre mimo lične sinagoge skozi lipov drevored v Veliki Piščan, ki je že bolj vasi podoban. Zelo prostorna farna cerkev („cirkev“ pišejo Slovaki) se more imenovati prav lepa. — V nadškofiji Ostrogonski je vpeljeno vsakdanje češčenje Najsvetejšega zakramenta po posameznih župnijah, t. j. vsaki dan je sveto Rešnje Telo izpostavljeno v drugi cerkvi. Piščan ima to pobožnost vsikdar 25. septembra od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer. To je gotovo jako častita navada, tudi po Francoskem zelo razširjena, in vredna, da se širi in širi.

Na pokopališču (Slovak pravi: „cintor“ = coemetrinum) zanimajo tuje spomeniki; izmed teh so starejši kameniti večidel podobni slavolokom, katerih vrbe venčajo križi. Napisi so z malimi izjemami slovaški; med ostalimi je nemških več ko mažarskih. Slovaški se glasijo skoro vsi jednako. N. pr.: „Tu otpočiva v Kristu Pánu Nerodost Elizabeta zemr. dna 9. Jun. 1890 viplnila veku sveho 70r. Pokoj prachu jej.“ Ali: „K. P. otpočiva Jan Vavro. Zesnul dne 1 ho Februara 1889. Viplnil 67 Roki.“

V Piščanu govorijo slovaški (Slovaki rečejo: „slovenski“), nemški in madjarski. Na prodajalnicah in gostilnah pa se nahajajo ali samo madjarski, ali madjarski in nemški napisi, slovaški nikjer. Uradni napisi so, kakor uradni jezik, samo madjarski. Čudno izjemo dela nastopni starinski napis na županovi tabli:

Város birája.

Meski richtár.

Stadt-Richter.

(Slovaški besedi sta pisani z madjarskim pravopisom, in beri „meski r.“ Trg se v madjarskem imenuje: „mezőváros“; ali navadno ne delajo razločka med „trgom“ in „mestom“, in zato se tudi Piščanski župan imenuje „meski rihtar“ in „Stadt-Richter“, čeravno je Piščan samo trg.)

Slovaki nosijo večinoma dolge bele breguše z zavrčki; Slovakinjam pa njihova kratka pisana obleka komaj kolena pokriva, zato pa imajo svetle čizme, katerih sare segajo do kolen. — Slovaki so v obče zelo pobožni in pohlevni. Dne 7. septembra gre iz Piščana vsako leto mnogobrojna procesija romarjev na Božjo pot v Tapolščan (na južno izhodni strani od Piščana) k Materi Božji. Kdorkoli njihovo vrnitev iz Božjega pota, 9. septembra zvečer, prvokrat vidi, mora biti do solz ganjen. Ko dva broda spravita vse stotinjne na topliški otok, zbero se naprej možki, za njimi sledita dva pevca in za tema ženske; te spremlja na obeh straneh dolga vrsta venčanah deklet. Ko so vvrsteni, našgo vsi sveče, in tako se pomikajo čez otok in most v toplice in v Veliki Piščan. Ta velikanski prizor izvabi vse prebivalce k oknom in na ulice. Iz farne cerkve pa naznanja milo zvonjenje daleč okrog, da so se vrnili pobožni romarji. — Spomina vredna navada je v Piščanu, da se na večer ob 10. uri s farnim zvonom na znanje daje, naj se prebivalci podajo k sladkemu počitku.

Kar zadeva obnebe, bodi omenjeno, da je tako ugodno in zdravo, da po trditvi dr. Kolomana pl. Fodor-ja, topliškega zdravnika, v njegovi knjižici „Schlammbad Pistyan. Wien, Wilh. Braumüller, 1893“, ne razsajajo tukaj nikdar kužne, nalezljive bolezni.

To bi toraj bile vrlo znane toplice piščanske, kjer so milostlj. gospod knez in škof mariborski dr. Mihael Napotnik bili, kakor je „Slovenec“ svojedobno poročal, da si ozdravijo in zvrčijo vsled prehlajenja hudo bolne noge. Zelimo, da bi jim Bog podaril ljubo zdravje, kakor tudi vsem, ki bodo v prihodnje iskali v tem kraju pomoči.

V Piščanu, dne 26. septembra 1895.

S. C.

Socijalne stvari.

Razni nazori.

V mestu Senouches so delili v šoli darila za pridnost. Pri tej priložnosti je rekel protektor slav-

nosti: „Ljubi otroci srenejši ste, ko smo bili mi. Pred šestdesetimi leti smo sedeli v šoli celi čas nad katekizmom in naši učitelji se niso znali šaliti. Vi se učite drugih boljših reči, zgodovine, zemljepisja itd. — Francoskim otrokom bi ne škodil katekizem. Pred 18 leti je bilo zločinov do 16. leta starosti 6500, od tega časa, pri manjšem številu prebivalcev (število vedno pada) jih je 8660. — Neki liberalni nemški tovarnar je dal veliko podporo samostanski šoli. Vprašan, zakaj to dela, odgovori, da podpira rad samostanske šole. V jedni njegovi tvornici so bili delavci, posebnost ženske, strašno izprijene. Ni pomagalo opominjevanje, nobeden red. Slednjič pokliče v tvorniško šolo šolske sestre in kakor je odraščala mladež, tako je izginjevala razuzdanost. Od tega časa podpira kat. zavode. L + 38.

Socijalni poskusi.

Pred 10 leti je rekel Bismarck, da bi dal rad socijalistom kako nemško provincijo, da morejo svoje namene vresničiti. Avstralsko provincijo Viktorijo vladajo socijalisti, pa dežela se nahaja pred bankrotom. Socijalisti delajo le dolgove, nalagajo vedno večja bremena, tako da prihajajo obrtniki na beraško palico. Na tisoče ljudi zapušča domovino, da si poiščejo drugod živeti. Tako se godi povsod, kjer gospodujejo socijalisti. — Še nekaj sličic. V Hausenu na Badenskem sta zginila kar čez noč socijalna vodnika, a ne sama, marveč z soprogama svojih dveh sodrugov. Tema sta zapustila zopet svoji soprog s kopico otrok. Daleč nista prišla, ker se ni čutil eden izmed nju dovolj prostega poleg svoje spremljevalke; pustil jo je torej in šel naprej. Za čegave denarje sta si napravila oni izlet, ni treba vprašati: „Sirote“ sodrugi v Hausenu so gotovo prihodnje socijalno državo zakleli. Sirote so pa na vsak način, ker so zgubili vodnike, žene in družbine denarje. — V Bremah je ušel znani vodja Gottlieb s 10.000 m. Stranka je zgubila vodnika, zaupnika (!) in založnika lista. Socijalisti pa imajo vendar tolažbo, da najdejo podobnega naslednika. — V Brnu je bila nedavno stavka. Stavkarji so bili pripravljeni štrajkati do skrajne meje, a šli so na delo že 19. septembra, ker se je zgubil iz blagajne kakšen tisočak. — In kako je bilo v Zagorju pred 4 leti? Mesto obljubljenih 12.000 gl. prišlo je 400 gl. L + 38.

Štrajk.

„Arb. Zeitung“ imenuje stavko predpotopno misel. Kako pa so govorili o nji socijalni „partajfirerji“ popred! Bila jim je edina pot v dosego osemurnega dela in občne volilne pravice. Zdaj pa je nepotrebna, da celo abotna! Kako to, da se je plašč tako nasprotno zasukal? Pri štrajkih morajo podpirati voditelji štrajkarje, to stane denarje, voditelji pa denarje rabijo za svoje „potrebe“ in veselo, brezskrbno življenje, toraj si mislijo: čemu ta potrata? In da bi se ne zdelo delavcem čudno, da ne bodi več štrajkov, mora služiti, „šlogar“ — predpotopna misel. To bode gotovo pomagalo! L + 38.

Poziv.

Mladina je nada človeške družbe. Zato se toliko stori za njeno vzgojo, zlasti v šolah. Šoli odrasla mladina pa večkrat pogreša pravega vodstva in pravega nadzorstva. In vendar je mladeniška doba odločilna za vse življenje; nazori, ki se jih navzame mladenič, prešinjali bodo moža. Zgajajo pa dandanašnji mladini velike in mnoge nevarnosti, večje seveda po mestih, kot na deželi. Zato so podpisani v Ljubljani zasnovali „Katoliško društvo za mladeniče“, ki naj zbira pod duhovnim vodstvom rokodelske vajence, varuje jih zapeljevanja in vzgaja v verne katoličane, poštene rokodelce in zveste državljane. V ta namen se bodo mladeniči skupno udeleževali verskih vaj, pouka v verskih resnicah in v raznih znanostih, ki so jim potrebne in koristne. Prirejali si bodo tudi zabave s petjem, deklamacijami in predstavami in izlete pod društvenim vodstvom. Priredila se bode tudi društvena knjižnica in po možnosti se bodo udje tudi podpirali v bolezni ali tudi drugih potrebah. Visoko c. kr. deželno predsedništvo je z razpisom z dne 14. septembra t. l., št. 6852, naznanilo, da društva po vsebini predloženih pravil ne zabranjuje. Kot pravi udje se vsprejemajo mladeniči, ki so dopolnili štirinajsto leto in obljubijo spolnovati društvena pravila.

Podpisani prosimo mladino ljube, naj društvu pristopijo kot dobrotniki, da gmotno podpi-

rajo društvene namene in društvu darujejo vsaj po 2 kroni na leto. Hvaležno sprejema društvo tudi druge darove, vzlasi knjige za knjižnico.

Začasni odbor:

J. Gnjezda, c. kr. profesor; dr. Josip Debevec, alojzijeviski prefekt; M. Bulovec, kapelan; A. Stroj, katehet.

Tedenski koledar.

Nedelja, 6. okt.: 18. po Binkoštih. Rožnivenčna; evang. Jezus ozdravi mrtvoudnega. Mat. 9. Ponedeljek, 7. oktobra: Marka in Sergij, mm. Torek, 8. okt. Brigita, vdova. Sreda, 9. okt.: Dionizij, šk. Četrtek, 10. okt.: Gereon šk., Frančišek Borg. Petek, 11. okt.: Justina d. Sobota, 12. okt.: Maksimilijan, šk. — Lunin spremin: Prvi krajec 11. okt. ob 7. uri 8 min. zjutraj. — Solnce izide dne 10. oktobra ob 6. uri 17 m., zaide ob 5. uri 17 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. oktobra.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode prvokrat predstavljal igrokaz v 4 dejanjih in 8 podobah „Siroti“. Kot Picard nastopi g. Ilija Vučičević, bivši član Čirčeve družbe v Varaždinu. — Sinoči je bila v proslavo godu Nj. Veličanstva slavnostna predstava. Predstavljali so opero „Trubadur“, v kateri so prvič nastopile nove moči gospici Sevčikova in Jungmanova ter g. Purkrabek. Prvi vtis je ta, da smemo čestitati vodstvu, ki je za slovenski oder pridobilo tako izborne moči. Gospica Sevčikova je jako simpatična in vrlo izvežbana pevka, glas njen je čist in prijeten, slovenščina jej ne dela posebnih težav. Jednako se je odlikovala gospica Jungmanova, ki ima zvonek in obsežen alt. Vreden tovariš je bil g. Purkrabek. Upamo, da si bodo vsi trije ohranili jako ugodni vtis prvega nastopa. Gospod Noll in gosp. Vašiček sta iz prejšnje dobe znana kot izvrstni moči. — Gledališče je bilo razprodano.

(Ravnateljstvo mestne hranilnice ljubljanske) imenovalo je gg. Evgenija Sušnika in Ivana Freliha praktikantoma pri tem zavodu.

(V novomeško bolnico usmiljenih bratov) je bilo meseca septembra vsprejetih 58 bolnikov; vseh bolnikov je bilo ta mesec 83, in ozdravelo 46. Koncem meseca je v zavodu ostalo 26 bolnikov.

(Nova Raifeisenova posojilnica.) Dodatno se nam poroča iz Rovt: V nedeljo dne 29. septembra je bil v Rovtah nad Logatecem ustanovni shod posojilnice po Raifeisenovih načelih. Pristopilo je k zadnji 21 udov, kateri so izvabili izmed sebe načelstvo in nadzorstvo. Z novim letom prične posojilnica delovati. Potreba je v Rovtah posojilnice, ker ni skoraj mogoče našim kmetovalcem dobiti potrebne denarja. Doma ni niti jednega bogatina ali vsaj bolj premožnega moža, kateri bi lahko posojeval; pri posojilnicah v Logatecu in pa na Vrhniki je pa posojilo tako drago in težavno, da si ne upa nihče posojila prositi, ako ni že v skrajni sili. Radi pomanjkanja potrebnih denarnih sredstev ima naš kmetovalec pogostokrat občutljivo škod. Prav pogostokrat kupujejo n. pr. živino na upanje. Živino potrebujejo, sicer ne morejo svojega zemljišča obdelati, a denarja ni, zatoraj se sklene nesrečna kupčija. Čez pol leta je treba toliko in toliko plačati. Kmet proda čez pol leta na upanje kupljeno živino, a redko kedaj dobi toliko, kolikor mora dati opniku, navadno mu ostane še dolžan, dasi je pol leta živino redil. Tem potom hirajo mnoge kmetije, dolgovi se kopičijo, ne pomagata tudi pridnost in še tako umno kmetovanje. Poprejšne čase, ko so rastle po rovtarskih bregovih mogočne smreke, ko se je lahko in dobro prodalo žito, so kmetje lahko shajali, a dandanašnji se je vse na slabše obrnilo. Kot nekaj pripomoček, da ne pade še slabši, utegne biti novo ustanovljena posojilnica, ako bode le njeno načelstvo delovalo res na korist kmetovalčev.

(Nova cesta.) Poroča se nam: Novi del okrajne ceste, ki se je delala letos do meje Zirovske občine, se bode kmalu izročil prometu. Različna je sodba o tej cesti; nekateri jo hvalijo, drugi jo grajajo. Hvalijo jo radi tega, ker je cesta trdno narejena, povsod napeta ter nima onih jarkov za odpeljavo deževnice, kakor mnoge druge ceste. Voda je povsod spodaj odpeljana. Delana je cesta prav po novejših tehniških zahtevah. Grajajo pa cesto zlasti domačini, prvič ker je silno draga in domača občina Rovtarska mora že 6 let prav mnogo za cesto žrtvovati. Grajajo jo pa posebno radi tega, ker ni tako speljana, kakor

bi občina korist zahtevala. Pri tej cesti ste imeli prav mnogo opraviti dobičkaželjnost in nevoščljivost. Ko se je delala cesta do cerkve, se je nekdo silno trudil in potegoval za to, da bi cesta ne šla po krajšem potu okrog Kolka do cerkve, kjer bi bila popolnoma zavarovana pred zameti. Narediti je morala velik ovink, da je le šla mimo njegove hiše in vsako leto ima cestar pa tudi drugi delavci dovolj opravka, da skidajo velikanske zamete ob tej progji. Ovinek je dolg pol ure, dasi ravno bi bil lahko ravno polovico krajši in bi cesta nič bolj strma ne bila. Ko se je šlo potem zato, da bi se cesta od cerkve naprej proti meji Zirovske občine delala, je zopet nekdo drugi letal od Poncija do Pilata in prosil, da bi se cesta tako delala, kakor njemu najbolje kaže. Mesto da bi se cesta od cerkve nadaljevala, se je morala odcepiti precej poprej, tako da ste dve cesti do 1/2 kilometra na dolgem skoro vstricni, da le nobeden voznik od Zirov ne bode šel mimo cerkve in mimo gostilničarjev in trgovcev pri cerkvi. Tudi nadalje je več nepotrebnih ovinkov. Tudi jeden most bi lahko izostal, ako bi cesta ne šla sedaj po desnem, sedaj zopet po levem bregu malega potoka, ki teče v Soro. To so pomisleki onih, ki cesto grajajo. Ker je pa cesta zares lepa, se bodo polagoma tudi grajalci potolažili.

(Nesreča.) Dne 2. t. m. zjutraj je delavec Kavčič v rudokopu pri Sv. Ani padel 70 metrov globoko ter bil takoj mrtev.

(Knez Hohenlohe kandidat.) V Gradišču na Goriškem so Italijani imeli shod, na katerem so kneza Hohenlohe proglasili kandidatom za državni zbor v goriških mestih in trgih. Tej kandidaturi pa se je odločno uprl gradiški župan Zanuttig in priporočal dr. Bujattija.

(Zaradi prepovedane kozje paše) je poklicanih okoli 300, reči 300 oseb z vsega Bovškega na uradni dan 7. oktobra t. l., kot na prvi ponedeljek meseca v Bovec. Pretrda postava!

(V Ložu pod Predilom) so drugo polovico pret. m. čast. gg. lazaristi iz Ljubljane vodili sv. misijon, kateri bodo, kakor kaže velikanska vdeležba, obrodil veliko dobrega. Vdeleževali so se ga celo rudarji iz sosednjega koroškega Rajbelja.

(Nova cerkev) v Smartnem pri goriških Brdih je skoraj dodelana. Izdelala se je po načrtih stavb. mojstra gospoda Trobca. Delo hvali in priporoča mojstra.

(V Kobaridu) se je za občine Kobarid, Idersko, Trnovo, Kred, Sedlo, Breginj, Logje, Dreženca in Libušnje osnovala posojilnica in hranilnica. Pravila so že potvrdjena.

(Razpisana ustanove na Goriškem.) Goriški dež. odbor je razpisal do dne 20. t. m. tri deželne ustanove po 300 gl. za visokošolce, dalje do dne 10. t. m. štiri dež. ustanove po 200 gl. tudi za visokošolce. Ustanove dobé dijaki slovenske in italijanske narodnosti. Razpisana je tudi ustanova grofa Fr. Coroninija letnih 300 gl. Pravico do te ustanove imajo ubogi dijaki na vseučilišču, tehniki ali višji kmetijski šoli, ki so pristojni na Goriškem brez razlike veroizpovedanja ali narodnosti.

(Okrajni šolski svet celjski) je v svoji seji dne 28. sept. napravil ter no za enorazredno nemko šolo v Vojniku; imenoval ljubljansko učit. kandidatino gđ. Iv. Novak, roj. pri M. D. v Polji pri Ljubljani, za prov. podučiteljico v Galicijo; ljubljanskega učit. kandidata g. A. Munda, roj. pri sv. Juriju na Ščavnici, za prov. podučitelja v Šent Juriju ob juž. ter ga istočasno postavil za suplenta na slovensko šolo v Vojnik, ljubljanskega kandidata g. Al. Schmidta, roj. v Pilštanji in gđ. Hermine Lapajne pa za suplenta na celjsko okoliško šolo; vzela na znanje poročilo o nadzorovanji šol v minolem šol. letu itd.

(Trgatev) se bliža. Po nekaterih krajih, okoli Nove Cerkve in Doberne, se pričakuje, bodisi zastran množine kakor tudi zastran dobronje, izvrstna kapljica.

(Prvi sneg) smo zagledali na vitanjskih planinah v četrtek, dne 3. oktobra. V nižavah je ta dan deževalo, po planinah pa snežilo.

(Iz Prage), 29. sept. Deželno predsedništvo je izdalo na okrajne šolske svete odlok zastran izvrševanja državnih pravic učiteljev. Naglašja se v njem potreba, da prav razume učiteljstvo nazore o izvrševanju državnih pravic ter pozna radi tega stališče vlade. Poklic in službena prisega mu nalaga po-

sebne dolžnosti, kojih prestopanje je kaznjivo. Učitelji so postavljeni na isto stopinjo, kakor drugi državni uradniki. Kar zadeva volitve, izvršuje naj vsak svojo pravico brez demonstrativnega načina, opusti naj agitacijo, s katero zgubi potrebno objektivnost. Kdor bi se tedaj kaj pregrešil v tej smeri, morajo ga okr. šol. sveti na višji inštanciji naznani. — Okrajni predstojnik Kämpling išče za skupino Aš. Cheb in Wildstein poslanca po inseratu. S poslanstvom je že toraj tako daleč prišlo, da se ponuja kakor kaka „roba“. — Pred tednom so čutili v Libušju in Sternberskih toplicah dosti močan potres, ki je trpel skoraj štiri sekunde. Najprvo se je potresla zemlja kakor po hudem sunku, temu je pa sledilo žalovito gibanje. — Katoliški shod v Pribramu je pozdravil tudi ondotni župan Mixa. Ta greh je tako vjel Mladočehe, da so ga izbacili iz svoje stranke. Zopet jeden dokaz, kako draga jim je vera. Ako bi bil storil tako Mixa tudi kot zagrižen sovražnik vere, storil je le svojo dolžnost, ker to zahteva takt. Na to so pa naši liberalci pozabili, da se je Edvard Grégr poljuboval z Knotzem, največjim sovražnikom čeških manjšin. Kdo je storil večji greh? In vendar ni nihče črnil zoper Gregra. — V Kral. Gradcu je umrl gen. vikar msgr. Edvard Prašinger. V zadnjih 30 letih ga ni bilo javnega podjetja, da ne bi ga bil pokojnik podpiral. — Včeraj smo upali, da obišče razstavo gotovo 100.000 ljudi, a prišlo jih je samo 73.000

(Mnogoštevilni šport.) Na Dunaju je sedaj zglasenih 10.000 biciklistov, dočim jih je bilo l. 1892 samo 1465.

(Bogata dedščina.) Iz Trsta: Pred nekaterimi meseci umrl Genuez milijonar Massone je malo pred svojo smrtjo dobil avstrijsko državljanstvo, ker ni hotel, da bi njegovi pasterki bili za njim dediči. Svoje imetje — nad milijon lir — je zapustil glavnemu vodstvu tržaških dobrodelnih naprav. Sodišče je za otroke zahtevalo postaven delež.

(Železna cerkev.) Na Dunaju v Meidlingu je izdelala tovarna Wagner železno cerkev za bolgarsko razkolno grško cerkveno občino v Carjem gradu. Vsa cerkev je iz samega železa. Te dni jo bodo narazen vzeli ter posamezne dele v 36 železniških vozovih prepeljali v Carji grad ter jo ondi zopet postavili ob obrežju zlatega roga.

(Šesta lekarna v Ljubljani — odklonjena.) Leta 1893. podelil je mestni magistrat, kakor znano, g. Josipu Kočvarju v Kranji koncesijo za ustanovitev VI. lekarne v Ljubljani. Proti tej podelitvi vložil je gremij ljubljanskih lekarnarjev najprvo priziv oziroma ugovor, rekoč, da bi bila napram številu ljubljanskega prebivalstva in potrebam ta lekarna odveč, slednjič vložil je vsled brezuspešnosti imenovani gremij pritožbo tudi na ministerstvo za notranja dela, in to je ugodilo prizivu z razlogi, da vsled novih razmer po katastrofi nastalih in še premajhnega števila prebivalstva ne kaže za sedaj dovoliti ustanovitve te — šeste lekarne. — Ker naraste v Ljubljani vsako leto 1.100 stanovnikov, bode v petih letih ta lekarna seveda neizogibno potrebna.

(Policijska kronika.) Mestna policija aretovala je od 2. do 3. oktobra v jutro 7 oseb, in sicer: 1 zaradi beračenja, 1 zaradi kalenja nočnega miru, 1 zaradi nevarnega pretenja, 1 zaradi pijanosti, 1 zaradi tatvine in 2 zaradi nameravane izselitve v Ameriko. — Janez Jerič iz Zdenske vasi, polit. okraja kočevskega, bil je prijet zaradi tatvine in sodišču izročen. Jakob in Franc Hren iz Dolenje Vasi, okraj Logatec, sta bila prijeta zaradi nameravane izselitve v Ameriko. Izpovedala sta, da ju je, kakor tudi več drugih, izvabil na to izseljenje neki agent iz Ljubljane, ki hodi po deželi kot „lastnik potovalne pisarne“ nabirat in prigovarjat ljudi za potovanje v — „obljubljeno deželo“. — Lovro Breclnik, mizar, je policiji ovadil, da mu je nek 12leten dečko, imenom Ignacij Mlinar, iz nezaprte omare 7 gl. denarja ukrad. — Antonu Strnadu, posestniku in branjevcu v Kurjivasi št. 22, je dne 26. m. m. ukrad nekdo dvokolesast voz vreden 7 gl. — V torek dne 1. t. m. ukrala je neznana tatica Mariji Virant iz barake v Kravji dolini jopič in par čevljev, vrednih 15 gl. — Tatovi se zasledujejo.

(Semnji po Slovenskem od 7.—12. okt.) Na Kranjskem: 7. na Vinici pri Fari, na Vidmu poleg Krke, Litiji, Št. Rupertu; 8. pri sv. Heleni; 9. v Motniku, Zagorju, Zdenski vasi, Šturju; 10. v Toplicah, Št. Petru na Notr.; 11. v Senožečah. —

Na Štajerskem: 7. pri Sv. Urbanu; 12. v Poličanah. — Na Koroškem: 13. v Ovsberku, Ovbercah. — Na Primorskem: 7. v Kastvu, v Smarju pri Kopru; 10. v Turjaku.

Društva.

(Občni zbor Matice Slovenske) se je vršil v četrtek ob 5. uri v mestni dvorani. Predsednik profesor Levec je omenjal v svojem nagovoru, da je sicer pri hiši tudi Matici Slovenski potres precej škodoval, vendar pa ni zaviral njenega delovanja, tako da bodo knjige izšle o pravem času, in sicer še jedna več, kakor druga leta. Priporočal je tudi predsednik slovenskim pripovednim pisateljem, naj bi Matici določili priporočljivih spisov, ker taki prav posebno ugajajo večini slovenskih Maticarjev. Knjige, ki jih letos prejmejo društveniki, so te-le: „Letopis za leto 1895“, drugi zvezek Glaserjeve „Zgodovine slovenskega slovstva“, „Slovenske narodne pesmi“, I. del, zbral dr. Strekelj, „Zabavna knjižnica“ in „Knezove knjižnice“ 2. zvezek. Udov ima v tekočem letu Matica 2530, za 170 več od lanskega leta. Društveno premoženje znaša 58.006 gl. Pri dopolnilni volitvi je bilo oddanih 396 glasovnic in so bili večinoma soglasno izvoljeni gg.: dr. Detela Fr., dr. Gregorčič Anton, Gregorčič Simon, Hubad Franc, Kržič Anton, dr. Požar Lovro, Senekovič Andrej, dr. Stare Jožef, Sušnik Ivan, Šubic Ivan in Wiesthaler Franc.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so zadnji teden poslali: Slavno vredništvo „Slov. Gospodarja“ v Mariboru nabranih 21 gl. 62 kr.; veleč. g. trnovski župnik Ivan Vrhovnik 5 gl. v ta namen, da shrani družba ono kamenje, ki je priletelo zadnji petek iz sovražnih rok v tržaško Ciril-Metodovo šolo ter da ga izloži na prihodnji avstrijsko-slovenski razstavi; gospod dr. Dragotin Treo, odvetnik v Postojini, 10 gl., kot globo Fr. Margona iz Trnja št. 35; g. Petruar v Ljubljani 1 gl.; č. g. Fr. Ferjančič, kapelan trnovski v Ljubljani, 50 kr.; g. Andrej Podboj v Ribnici iz nabiralnika 11 gl. — Ker so dohodki v primeri z ogromnimi troški le pičli, naznanja podpisano blagajništvo, da je v velikih skrbeh in trka za pomoč na blaga slovenska srca.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Ženski zbor „Glasbene Matice“) prične svoje redno delovanje za prihodnjo koncertno sezijo v ponedeljek, dne 7. t. m. Prva skušnjava in vpisovanje dosedanjih in novih članov ženskega zbora vrši se v ponedeljek od 6. do 7. ure zvečer v društvenih prostorih v Cozjovi hiši, Križevniške ulice št. 12. — P. n. dame in gospice pevke vabi k mnogobrojni udeležbi odbor ženskega zbora „Glasbene Matice“.

(Šentjakobsko-Trnovska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) uljudno vabi na svoj letni občni zbor, kateri bode v nedeljo, dne 6. oktobra 1895. leta ob 4. uri popoldne v restavraciji pri Lloydju z naslednjim vspešdom: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnice. 3. Poročilo blagajnice. 4. Volitev odbora. 5. Petje in prosta zabava. Načelnštvo.

(Društvo rokodelskih pomočnikov v Škofji Loki) je priredilo zadnjo nedeljo zabaven večer. Zbranega je bilo dokaj delavnega ljudstva, ki je poslušalo društveno petje in se smejalo šaljivemu prizoru, katerega so dobro izvajali trije društveniki. Z največjim naudušenjem pa je bil sprejet govor č. g. M. Mraka.

(Pevsko društvo „Ljubljana“) prične s svojimi rednimi vajami v ponedeljek dne 7. t. m. V pevsko šolo, katera se otvori tekem prihodnjih dni, vabi vse prijatelje petja ter se lahko vsak dotični zglašar naravnost pri odboru ali pa po kakem društveniku. Društvena soba se nahaja v Rudeževi hiši na Starem trgu.

(Slovensko bralno društvo v Tržiču.) Pri rednem občnem zboru, kateri se je vršil v soboto dne 28. septembra, so bili izvoljeni sledeči odborniki: Gospod Fran Ahačič soglasno predsednikom, gospod Lenard Klotfutar podpredsednikom, gospod Albin Štrus tajnikom, gospod Josip Šter blagajnikom in gospodje Ivan Debelak, Janko Cviren, Nikolaj Ahačič in Janko Werdler, odborniki; gospoda Luka Albreht in Janez Omersa, namestniki.

Telegrami.

Dunaj, 4. oktobra. Cesar je vsprejel danes opoludne državnega finančnega ministra Kallaya in admirala Sternecka v daljši avdijenci. Nadvojvoda Karol Ludvik je vsprejel v avdijenci ministerskega predsednika grofa Badenija.

Dunaj, 4. oktobra. Danes opoludne je predstavil vodja državnih železnic, sekcijski načelnik Körber, železniške uradnike novemu finančnemu ministru Bilinskemu. V svojem govoru je ta povdarjal, da z lahko vestjo izročja vodstvo v vseh železniških strokah izkušenemu novemu načelniku in upa, da mu bode krepko pomagal pri nameravani

reorganizaciji. Körber je odgovoril, da bode po vzgledu svojega prednika vedno deloval za važne državne in gospodarske interese. Konečno je prosil finančnega ministra, naj izkazuje železniškemu oskrbništvu isto naklonjenost, kakoršno je kazal kot predsednik.

St. Hipolit, 5. oktobra. Cesar se je pripeljal danes zjutraj ter bil slovesno pozdravljen. Po nagovoru županovem odpeljal se je s kolodvora pred Franc Jožefovo bolnišnico, kjer je vložil sklepni kamen. Po maši v bolnišnični kapeli si je cesar natanko ogledal bolnišnico.

Praga, 5. oktobra. Splošno se govori, da je nameravani kompromis mej češkim fevdalnim in nemškim liberalnim veleposestvom dovršena stvar. Veleposestvo ima 70 mandatov; od teh Čehi prepusté 21 mandatov nemškim veleposestnikom. Stvar je jako resna, ker je češka večina v deželnem zboru češkem v nevarnosti. Zato se bo deželni maršal Jurij knez Lobkovic odpovedal, ker je bil vedno hud nasprotnik kompromisu. Dogovor je pospešil grof Badeni, ko je bil v Pragi ter se razgovarjal z veleposestniki.

Levoy, 4. oktobra. Prihodnjo nedeljo bode došel sem ministerski predsednik grof Badeni, kateremu se bodo predstavili vsi vladni organi. Isti dan zvečer se poda nazaj na Dunaj.

Levov, 4. oktobra. V Tarnopolu je zbolela dne 2. t. m. jedna oseba za kolero.

Mali Lušinj, 5. oktobra. Nadvojvoda Franc Ferdinand je došel včeraj zvečer.

Rim, 4. oktobra. Povodom cesarjevega godu je služil nadškof Denecker v cerkvi Santa Maria del Anima pontifikalno mašo, pri kateri so bili navzoči uradniki avstro-ogerskega poslanstva in kardinal Rampolla.

Monakovo, 4. oktobra. V poslanski zbornici se je danes nadaljevala debata o Fuchsmühlški zadevi. Vsi navzoči ministri so jako obširno opisovali ta dogodek in povdarjali dolžnost ministerstva, da se morajo posestniki varovati pred kaznjivo samobrambo.

Pariz, 4. oktobra. Grški princ Nikolaj in grški poslanik sta obiskala danes dopoldne predsednika Faure v Fontaineblau.

Carigrad, 4. oktobra. Kakor se zagotavlja, so se sešli evropski poslaniki pri turški vladi v skupni posvet ter tam stavili ustne predloge gledé armenskega vprašanja. Mej drugim so posebno poudarjali, da je mohamedansko ljudstvo v kljub policijskemu nadzorstvu trpinčilo armenske vjetnike ter jih mnogo umorilo. Poslaniki z ozirom na to, da bi se ne ponavljali dogodki zadnjih dnij, zahtevajo, da oblastva preprečijo vsake nove izgrede, da se turško oblastvo ne vmešava mej policijsko poslovanje in da se kar najhitreje uvedejo varnostne naredbe.

Carigrad, 4. oktobra. Sultan je odstavil velikega vezirja Said-pašo in na njegovo mesto imenoval vezirja Kiamil-pašo, ki je že od l. 1885—1891 zastopal to častno mesto.

Kiamil-paša velja pri trozvezi in na Angleškem kot miroljuben državnik. Splošno se trdi, da se mu bo posrečilo napraviti red v državi.

Carigrad, 4. oktobra. Natančna preiskava je dognala, da je nad 200 Armencev ubitih ali dosmrtno ranjenih.

Carigrad, 5. oktobra. Na skupno zahtevo evropskih poslancev je vlada zagotovila, da vse potrebno ukrene v pomirjenje razburjenega ljudstva ter bo skrbela, da se izgredi več ne ponavljajo.

Blago za plesne obleke po 35 kr.

do 14-65 meter — istotako črna, bela in barvasta **Hennebergova svila** od 35 kr. do gl. 14-65 meter — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (ok. 240 kakovostij in 2000 raznih barv, vzorcev itd.), **poštine in carine prosto na dom**. Vzorca točno. VŠvico dvojni pismeni porto. 46 7-3 4 **Tovarne za svilo G. Henneberg (c. in k. dvorni zal.) Curih.**

Gospodarstveno. V prospeh izreje domaših živalij je glavni pogoj njihov popolno dovoljen zdravstven položaj, in tega vzdržati je najvažnejša naloga vsakega kmetovalca. Sredstva v to svrhu so nam na razpolago in večletna izkušnja nam kaže na Kwiszdove živinozdravilske preparate Franca Iv. Kwizde, c. in kr. avstr.-ogersk. in kralj. rumunskega dvornega založnika in lekarnarja v Korneuburgu pri Dunaju, katero slovi kot ohranjevalno sredstvo preko mej naše domovine. Preizvrstni učinek, katerega proizvoda Kwizdov restitucijski fluid za konje (kateri povsod velja kot izvrstno krepilno sredstvo), dalje Kwizdov korneuburški prašek za živino, ki se povsod uporablja z najboljšim vpehom in izredno pomnožuje mleko pri kravah, kakor tudi vsi živinozdravilski izdelki Franca Iv. Kwizde opravičujejo najslajnejše sloves te trdke po celem svetu. (e)

Tržne cene v Ljubljani

dné 5. oktobra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 50	Špeh povojen, kgr.	68
Rež, "	6 80	Surovo maslo, "	80
Ječmen, "	6 80	Jajce, jedno	3
Oves, "	6 50	Mleko, liter	10
Ajda, "	6 80	Goveje meso, kgr.	64
Proso, "	7	Telečje "	65
Koruza, "	7 50	Svinjsko "	66
Krompir, "	3 05	Kostrunovo "	36
Leča, hktl.	12	Piščanec	45
Grah, "	10	Golob	16
Fižol, "	13	Seno, 100 kgr.	14
Maslo, kgr.	94	Slama, 100 "	14
Mast, "	68	Drva trda, 4 kub.m.	50
Špeh svež, "	58	" mehka, 4 "	20

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
4	9. zvečer	730.3	12.2	sr. zah.	poloblačno	
5	7. zjutraj	731.7	10.4	m. zah.	nevihta	15.5
	2. popol.	735.3	14.0	pr.m.vzjvz	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 10.5°, in za 1.8 pod normalom.

Eksekutivne dražbe.

Jerneja Kotarja iz Male Gobe posestvo (2320 gl.) dné 15. okt. in 15. nov. v Litiji.

Ivana Malina iz Ljubljane pohištvo (terjatev 382 gl. 50 kr.) druga dné 7. oktobra v Ljubljani.

Jurija Gorišek-a iz Kremenjaka zemljišče (285 gl.) druga dné 18. okt. v Litiji.

Matevža Onušič-a iz Kozarš zemljišče s pritliklinami (2832 gl.) dné 11. nov. in 11. dec. v Ložu.

Josipa Stembergerja iz Vrbovega posestvo s pritliklinami (1130 gl.) druga dné 25. oktobra v Ilir. Bistrici.

Frančeta Boštjančič-a s Ceste zemljišče (278 gl. 60 kr.) druga dné 22. okt. v Vel. Laščah.

Jan. Smrdu iz Prema posestvo s pritliklinami (2640 gl.) dné 28. okt. in 29. nov. v Ilir. Bistrici.

Janeza Rozmana iz Podboršta posestvo (1540 gl.) dné 30. okt. in 29. nov. in

Janeza Hude iz Malenske Vasi posestvo (3970 gl.) dné 5. dec. v Novem mestu.

Terezije Bradač iz Dol. Polja posestvo (405 gl.) dné 29. okt. in 28. nov., dalje

Matiije Bačar iz Smoline Vasi posestvo s pritliklino (1551 gl. 85 kr. in 600 gl.) dné 29. okt. in

Martina Klubčar iz Tomaže Vasi posestvo s pritliklino (1430 gl.) dné 31. okt. v Novem Mestu.

Janeza Praznika iz Rašice posestvo (1000 gl.) dné 25. okt. in 29. nov. v Velikih Laščah.

Janeza Brodnika iz Straže sv. Valentina zemljišče (150 gl.) dné 26. oktobra in 27. novembra na Krškem.

Antona Žagarja iz Iške Vasi posestvo (14.129 gl.) dné 30. okt. in 30. nov. v Ljubljani.

Vinkota Padarja v Ganičah polovica posestva (druga) dné 21. okt. v Ljubljani.

Franca Kalana iz Zabreznice zemljišči (4459 gl. in 4514 gl.) dné 18. okt. in 22. nov. Radovljici.

Marije Bečaj iz Grahovega posestvo (1114 gl.) dné 21. okt. in 21. nov. v Cerknici.

Jožefa Zamidovega iz Pijave zemljišče (475 gl.) dné 16. okt. in 20. nov. v Mokronogu.

Frančeta Goršeta iz Dol. Vasi posestvo (2297 gl.) dné 23. okt. in 22. nov. v Ribnici.

Vpis tvrdke.

Pri deželnem kot trgovskem sodišču se je vpisala tvrdka „Franc Fischer, trgovina z mešaním blagom v Kamniku“, v register za posamne tvrdke.

Razpisana je služba organista in cerkovnika

v Naklem nad Kranjem.

Prednost ima neoženjen.

Naklo, dné 30. septembra 1895.

Jakob Mrak,

župnik.

583 3—3

Proseški mošt,

pravi, jako fini, se dobiva od danes nadalje v gostilni pri

„Lozarju“ („Stadt München“)

in

na Laverci.

590 3—1

Liter stane 48 kr.

Službe išče

mladeneč, 28 let star, lepega vedenja, z dobrimi spricali o dosedanji svoji službi. Nastopi lahko takoj.

Ponudbe prosí pod naslovom **X. B. 31. Litija**, poste restante.

587 3—1

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je z najvišjim odločilom z dné 23. julija 1895. leta najmilostiveje blagoizvolilo potrditi sklep visokega deželnega zbora vojvodine Kranjske z dné 16. februarja 1895. leta, vsled katerega je za leto 1895 v pokritje nedostatka pri deželnem zakladu pobirati naklado od porabe piva in sicer v zaprtem mestu Ljubljani po 70 kr. in v ostali deželi po 1 gl. za vsak hektoliter brez ozira na stopinje alkoholovine.

Ker se pa § 3 gori omenjenega zakona sledeče glasi:

„Ta deželna naklada sme zadevati samo porabo, in ne sme zadeti ne izdelovanja ne trgovine“,

sklenil je soglasno že občni zbor podpisane zadruga v svojem zborovanju dné 7. februarja 1895

povišati ceno piva za 1 krajcar pri vrčku,

ako ta zakon zadobi najvišjo sankcijo.

Vsled gori omenjenega § 3 in vsled jednoglasnega sklepa prej navedenega občnega zbora je zadržni odbor s sporazumljenjem mnogih tukajšnjih gospodov gostilničarjev in krčmarjev v svoji seji dné 23. avgusta t. l. ozirajoč se na notorično istino, da je bil pri pivu že sedaj jako skromen dobiček, da **povišajo z istim dnevom, ko se deželna naklada na pivo pobirati začne, dosedanjo ceno pive**

od 20 krajcarjev na 22 krajcarjev za liter.

Zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev in žganjetočnikov v Ljubljani.

Želodčne kapljice.

Te kapljice so zelo propešne (provzročujejo slast do jela, razstvarjajo sliz, so pomirjive in olajšujoče, ustavljajo krče in krepejo želodec); rabijo pri nape-njanji in zapečenosti preobloženem želodcu jedil in pijačami itd.

Steklenica z rabilnim navodom velja 20 kr., tucat 2 gl., 3 tucate samo 4 gl. 80 kr.

Priporoča jih

Lekarna Trnkóczy

449 56 zraven rotovža v Ljubljani.

Pošiljajo se vsak dan po pošti proti povzetju.

Karol Wolf-ov restitucijski fluid

(izvleček najizvrstnejših gorskih zelišč).

Mnogostransko izkušeno hladilno in krepčevalno sredstvo po velikih naporih in trajnem jez-darenju — Najizvrstnejše pri vseh zunanjih boleznih, kakor: trganju, revmatični mrtvoudnosti, zvi-ju, zaklopnju kit itd.

Cena steklenic 1 gl. 25 kr.

Karol Wolf-ov 557 6 redilni prašek za domače živali.

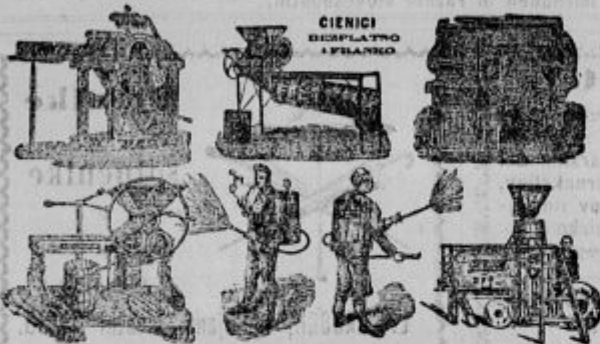
Preskušen pri vseh domačih in koristnih živalih, kakor konjih, govedih, ovcah, prašičih itd., ako rade ne jedo ali težko prebavajo; izvrstno varovalno sredstvo proti kužnim boleznim.

Cena zavitku 45 kr.

Glavna zaloga pri jedinemu izdelovaltelju:

K. WOLF-u, lekarnarju
v Vipavi, Kranjsko, via Postojina in Gorica.

Vsi stroji za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo!

IG. HELLER, Dunaj,
2/2 Praterstrasse 49. 182 15-10

Fran Stare, sobni slikar,

v Ljubljani, Breg št. 20

priporoča se v izvrševanje

vseh v dekoracijsko-slikarsko stroko spadajočih del 230 26-26

z zagotovilom okusno-modernega dela proti zmerni ceni.

Kot posredovalec

pri nakupovanju kmetijskih strojev, raznega orodja in priprave od najslavitejših tovarn v Pragi, Brnu in na Dunaju, istotako pri nakupovanju in prodaji posestev in poslopij, kot cenilec, dalje pri nabavi vrednostnih papirjev proti mali proviziji se priporoča spošt. gospódi in sl. občinstvu preskušen in vesten večak

ekonom in logár 568 3-3

K. Kubelka v Ljubljani, Poljanska cesta 57.

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15
(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega
in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gl. do 40 gl., madrace na peresih 10 gl., dratene madrace 8 gl. 50 kr., pulte za mašne knjige itd. Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastoj in franko. 91 (12-9)

Najnižje cene

Razprodaja vsled potresa!

Ker moram vsled katastrofe izprazniti svoja skladišča v **Frančiškanskih ulicah št. 12** in na **Sv. Jakoba trgu št. 9** in ne morem vkljub marljivemu povpraševanju najti primerne prostora in ker sem moral spraviti blago iz jednega uže izpraznjene skladišča v tako slabo kolarnico, da bi se v njej blago pri jesenskem vremenu gotovo poškodovalo, zato sem prisiljen, prodati nekaj svojega blaga

pod kupno ceno

in vabim p. n. občinstvo, da me počasti z običnim obiskom, z zagotovilom, da se ne bo nihče kesal, ki bo vporabil to za nakup ugodno priliko, ker ne bo nikdar več tako cenó kupil. — Z odličnim spoštovanjem

M. Pakič,

trgovec z lesno robo, košarami, siti in rešeti,

žimo in morsko travo

v Ljubljani, šolski drevored. 415 12-6

P. n. Prav posebno si uojo opozarjati na

garantirano pristno žimo,

katero so predli moji delavci in jo nakupujem kot surovino v Bosni, na Ogerskem, Stajerskem in Kranjskem in jo potem dam presti, tedaj gotovo lahko najceneje oddajam; ravno tako tudi na

Crin d' Afrique (morsko travo),

za katero sem prevzel od **Exportation Usine à vapeur de Crin végétal d' Afrique v Algiru** samorazprodajo za Ljubljano in Kranjsko vsled pisma z dné 15. a-pt. 1894.

Ravno tako priporočam svojo veliko zalogo finih košar za trg in potovanje, žilnih tkanin, omrežij in pletenin za vrtno ograje, preprog iz lesa, torblo za šolo in za dom, podnožnice iz slame in kokosa itd.

P. n. vnanjim naročnikom se pri meni kupljeni predmeti brez daljnih stroškov dostavljajo na kolodvor k dotičnemu vlaku.

Fr. Čuden

urar v Ljubljani, na Mestnem trgu nasproti rotovžu

priporoča največjo in najizbornejšo svojo zalogo najraznovrstnejših

švicarskih zlatih in srebrnih žepnih ur,
stenskih in ur s stojalom, budilnikov,
zlatnino in srebrnino ud. ud.

po zdatno znižani ceni.

Radi velike nesreče, katero je provzročil grozni potres, ni skoro nobene kupčije, torej je prav ugodna prilika za prav ceno nakupovanje.

V ceniku zaznamovane cene znižal sem za 10%.

V prav obilno nakupovanje se priporočam najuljudneje.

Ceniki se zastoj razpošilljajo.

Edina zaloga biciklov in raznih pri-strojev za vozarenje slovite tvrdke Iv. Puch v Gradcu. 285 28

A. Vidiš krasno uro, katera točno in zanesljivo kaže?
B. Ah, res presenetljivo! Kje si je neki kupil in koliko velja?
A. Pri znanem urarju Čudnu v Ljubljani za res čudovito ceno.
B. Takoj idiva, omissil si tudi jaz podobno uro.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 64 26-19

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih
in budilnih ur

in le dobre do najfinejše kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Uradno opravičeni in zapriseženi

stavbinski inženér in stavbeni mojster

Jaromir Hanuš

priporoča se za izvrševanje vseh

v stavbinsko stroko spadajočih del,

prevzema poprave hiš po zelo nizkih cenah, naprave vodovodov, načrtov in proračunov, mirjenje cest in posestev itd.

Ustna ali pismena naročila prejema se v novi hiši na Poljanskem predmestju nasproti domobranske vojašnice.

518 20

PRIPOROČILNA NAZNANILA

domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj cenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovoljjo uvaževati.

Fr. Petrič
v Ljubljani,
Špitalske ulice

priporoča veliko svojo zalogo vsakovrstnega

blaga za moške in ženske obleke

vzlasti domačega in tujega sukna, razno voljeno blago za ženska oblačila, rumbarško platno, cebr, tkanino, vsakovrstno hlačvino, vso podlogo in potrebščine za krojače, dalje svilnate, piketaste, platnene in bombažaste

glavne in žepne rute.

Izborno, trpežno drno sukno za duhovniške obleke, talarje, haveloke itd.

Ostanki najraznovrstnejšega blaga so v veliki izberi po zelo znižani ceni na razpolago.

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta št. 8, pol. Alojzijevejšča

priporoča se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najnatančnejše izdelovanje

monštrano, ciborijev, kelihov, tabernakeljev, svečnikov, lestencev, križev itd.

iz najboljših kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

GABRIJEL OZELJ

tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 49

se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko spadajočih predmetov, kakor: garnitur, divanov, žimnatih in modrocev na peresih itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po najnižji ceni — Ponudi se tudi v tapeotranje in dekoriranje dvoran in sob, ktere tudi špalira. Osobito se priporoča za delo na deželi.

Josip Rebek preje Ahčin

ključavnničar

v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13

priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in p.n. občinstvu v vsakovrstna stavbinska ključarska dela. Izdeluje trpežno izdelana štedilna ognjišča, ima v zalogi ključje iz aluminija. Posebej se se priporoča v izdelovanje cerkvenih spominkov in nagrobnih ograj. Zaloga in napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov. Delo trpežno in natančno, cene nizke.

Franc Pavšner

krojač v Ljubljani nasproti gimnaziji

se priporoča prečast. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

in sl. občinstvu v naročila na izvrševanje civilne obleke po poljubnem kroju zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče, voščene zvčke in med priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu

OROSLAV DOLENEC

svečar in lectar, trgovina z medom in voskom v Ljubljani, Gledališčne ulice št. 10.

Dobiva se tudi med v satovji, pitaneč in medenica prav po nizki ceni. Zaloga in prodaja izvrstnega brinja in brinjevo, mečnega žganja, lastnega izdelka. Kupuje med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek in suho satovje.

BRATA EBERL, črkoslikarja

tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov v Ljubljani za frančiškansko cerkvičo.

Mojstra pleskarja c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice priporoča se preč. duhovščini in sl. občinstvu v vsa v njujno stroko vštetojoča se dela v mestu in na deželi. Delo izvršujeja povsem vzgledno po najnižji ceni. Prekupcem priporočata oljnate barve v ploščevinastih pušicah. Največja zaloga karbolilneja, maščobe za konjska kopita in usnje.

Anton Belec-a

delalnice kleparskih, ključarskih in kovno-Specijalist tiskarskih del Specijalist v št. Vidu nad Ljubljano

za krite zvonikov in raznih streh; za izdelovanje železnih vzidanih štedilni. ognjišč. Cerkevne svetilnice so na izbero v različnih velikostih in oblikah.

Friderik Pauer

pek

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 50

priporoča slavnem. občinstvu vsakovrsten, trikrat na dan svež

kruh in razno pecivo.

V Ljubljani le na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zatazniku

dobiva se vedno svež in ukusen

kruh, fino namizno in sladščičarsko pecivo

iz različne moke po nizki ceni. — Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago. — Priporoča se za naročila ob prideljih, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

FR. TOMEČ

pozlatar v Ljubljani, Streliške ulice št. 14

se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu v izvršitev vseh pozlataških del in prenavljanja altarjev, tabernakeljev, križevih potov, podob svetnikov itd. zagotavljajoč zanesljivo delo in nizko ceno.

HENRIK ZADNIKAR

izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 17.

priporoča preč. duhovščini vzgledno svojo zalogo cerkvene posode, svečnikov, lestencev, svetilnic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršenih. Vsprejema tudi naročila na nove predmete ter prenavlja stare, obrabljene. Delo pošteno iz zanesljive kovine po nizki ceni.

FRANC VELKAVERH

sedlar in jermenar v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 54

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini in osobito kmetijskim gospodarjem svoje vzgledno izvršene sedlarske in jermenarske proizvode in sicer: vsakovrstna sedla, konjsko opravlo, blže itd. itd. Vsprejema tudi vsa naročila in poprave ter je izvrši po prav nizki ceni.

Franjo Toman

podobar in pozlatar, Križevniški trg 1, Ljubljana

se priporoča preč. duhovščini za izdelovanje cerkvenih in sobnih del po nizki ceni in priznano natančni izvršitvi. V zalogi ima sv. razpela, okvire (Goldleisten), slike, cofe, kroglice za vrvi itd.

Karol Hinterlechner

čevljarski mojster v Ljubljani

Francovo nabrežje št. 23

priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo mnogo let na istem mestu poslujočo čevljarsko obrtnijo zagotavljajoč pošteno, trajno delo in delu primerno ceno.

Drag. Matkovič

brivec in vjasuljar

v Ljubljani, Stolni trg št. 11

se priporoča v najnatančnejše izvrševanje vseh v brivsko in vjasuljarsko obrt spadajočih del. Postrežba je uljudna in vsestranski pozorna.

Lorene Blaznik

v Ljubljani S.ari trg št. 12

priporoča sl. občinstvu in prečastiti duhovščini svojo izborno

— zaloga glanterij-kega blaga —

po najnižji ceni od 8 kr. in višje.

Zaloga in prodaja smodek in raznega tobaka.

JERNEJ ČERMELJ

trgovina z južnim sadjem in zelenjadj v Ljubljani, Semenišče (za vodo)

priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo bogato zalogo vsega v

gospodinjstvu spadajočega blaga

po najnižji ceni.

Lekarna Piccoli

»pri angelu«

v Ljubljani, Dunajska cesta

Zaloga

najboljših medikamentov.

Filip Fajdiga

mizar in založnik pohištva

v Ljubljani

Slonove ulice št. 50

opozarja preč. duhovščino in sl. občinstvo na izborna zaloga

najraznovrstnejšega pohištva

izdelanega natančno iz dobro osušenega, trpežnega, mehkega ali trdega lesa.

Izvršuje tudi naročila na vsakovrstno

hišno opravlo

po nizki ceni.

Ilustrovani ceniki so na razpolago.

Največja in najcenejša tvornica stolov in klopjij

za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča, vrtove, kopelišča, zavode itd. itd.

Andreja Boucona

v Ljubljani,

Dunajska cesta 7, II. dvorišče

Stol iz trdega lesa, poliran v orehovi barvi, velja samo 1 goldinar.

Fr. Breskvar pr. Šverljuga

knjigovez v Ljubljani

Stolni trg 6 (poleg Katoliške Bukvarne)

se priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu v vezavo vsakovrstnih knjig. Vsprejme tudi knjigovezna galanterijska dela; vse po najnižji ceni.

IGNAC ČAMERNIK, kamnosek v Ljubljani, Poljske ulice 49

priporoča preč. duhovščini zalogo raznovrstnih nagrobnih spomenikov, prevzema in izvršuje vsa cerkvena umetna in stavbena kamnoseška dela po najnižji ceni.

Mej dobrimi stvarmi najboljša

je kemično čisti zdravilstveni

kranjski likôr

iz planinskih zelišč

J. Klauerja v Ljubljani „pri voglu“ pr. Skofijo

Ta specialiteta prve vrste

gledé dobrote in vplivanja na prebavne

organe se dobiva pri izdelovalcu in v

vseh boljših špecerijah in v kavnarnah.

Aleksander Götzl

podobar in pozlatar v Ljubljani

Glediške ulice št. 8

opozarja preč. duhovščino in sl. občinstvo

na svojo izborna urejeno podobarsko in

pozlataško delavnico v kateri izvršuje vsa

dela natančno in cenó. Obrisi na razpolago.

Alojzij Vodnik

kamenarski mojster

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 32, 34

priporoča: Največje zalogo različnih grobnih spomenikov iz mramora, granita, sijenita; križev s ovticami iz snežnobelega mramora itd. Plošč za pohištvo iz vsakobarvnih mramorjev. Strojarske plošče od glid 20— naprej.

Edina zaloga: Porfir kot priznana najtrši material za hodnike, veže, dvorišča in kleti; mramormozaik za tlak po cerkvah, vežah itd., in lepe šmirgelosement-plošče od glid. 2— □ m naprej. 173 34—30

Delavnica za splošne izdelke za cerkve, stavbe in pohištva. — Obris in računi brezplačno na razpolago.

Kwizdov
fluid proti protinu

Mnogoletno preizkušeno, bolešine olajšujoča domače sredstvo. Okrepijoč za vribanje pred in po dolgotrajnem tekanju. Cena staklenici 1 glid. a. v., 1/2 stakl. 60 kr. a. v. 3

Okrožna lekarna v Kornenburgu. Dobiva se v vseh lekarnah. Paziti je na varstveno znamko in zaloga naj se izročeno in zaloga

Kwizdov
fluid proti protinu

Na Najvišje povelje Nj. c in kr. apostolskega veličastva. Bogato oskrbljena po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov zajamčena 21 6—1

XXX. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 glid. in sicer: 1 glavni dobitek s 60.000 glid. z dvema preddobitkoma in dvema podobitkoma à 500 glid., 1 glavni dobitek s 30.000 glid., z 1 preddobitkom in 1 podobitkom po 250 glid., 2 dobitka po 10.000 glid., 10 dobitkov po 1000 glid., 15 dobitkov po 500 glid., 100 dobitkov po 100 glid., naposled serijski dobitki v skupnem znesku 30.000 glid. — Žrebanje se bo vršilo nepreklicno dne 19. decembra 1895. — Srečka stane 2 glid. avstr. velj.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobiva brezplačno s srečkami pri oddelku za državne loterije Dunaj, I., Riemergasse 7, II. Stock, im Jakoberhofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Na Dunaju, v septembru 1895. 285 6—1

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov, oddelek državne loterije.

Važno za kmetijstvo, tehnike in industrijo.

Amerikanske patentovane jeklene verige

katere niso zvarjene iz tovarne tvrdke

Goeppinger & Comp. v Beli peči

Gorenjsko.

Unzerreissbar

Prednosti nasproti zvarjeni verigi: 1.) 2¹/₂ večja gotovost proti prelomu; 2.) prihranitev pri teži; 3.) brezpogojna varnost.

Izdelujejo se vsakovrstne verige za na noge in vodilne, adjustovane verige za krave, konje, pse, ojesa itd. itd. močne 1·8 do 6·5 mm.

Edina zaloga za Kranjsko pri

515 (12-6) ERNESTU HAMMERSCHMIDT-u v Ljubljani na Nemškem trgu.

Bančni in menjalni zavod

J. C. MAYER

v Ljubljani

se nahaja od danes nadalje

v Grumnik-ovi hiši,

Dunajska cesta šte. 6

poleg lekarne Piccoli.

Najbolje priporočena za preskrbljenje vseh v kurzem listu zaznamovanih menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien, I. Bezirk, Stefansplatz Nr. 11, Parterre.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Srajce za gospode,
bell chiffon, gladke na prsih,
brez ovratnika, brez manšet,
27 vrst
jedna od gld. 1.10 do 2.70
šest " " 6.25 " 15.—

Srajce za dečke,
v 4 velikostih, sicer kakor gornje
jedna od gld. 1.— do 1.40
šest " " 5.75 " 7.75

Svitice za gospode,
6 vrst
jedno 80 kr. do gld. 1.40
šest gld. 4.50 do gld. 7.50

Dvanajst ovratnikov
od gld. 1.80 do 2.20.

Dvanajst manšet
od gld. 3.30 do 4.60.

12 predlog
(Vorhemden)
od gld. 3.25 do 5.—

Za kroj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
šastnikov in o. in kr. mornarico.

☞ Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 206 28

Naznanilo in priporočilo.

Preč. duhovščini in sl. občinstvu z mesta in na de-
želi javljam najljubneje, da sem po potresu 15. aprila
opustil prodajalnice v Gledališki ulici v Ljubljani, ter
imam odslej **glavno zalogo** 336 52-21

najraznovrstnejših klobukov

cilindrov, čepic,
slamnikov itd.

☞ samo ☞
na Starem trgu
(pod Tranžo) št. 1
poleg čevljarkega mosta

Priporočam se ob jed-
nem v obilo nakupovanje
zagotavljajo dobro blago
po nizki ceni.

Velespoštovanjem

J. SOKLIČ

v Ljubljani,
Stari trg. št. 1.

J. Hafnerjeva pivarna

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 47

priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu novo
vedeno okusno in zdravo 395 26-17

gössko marčno pivo,

katero razpošilja tudi v sodókih in steklenicah.

Restavracija je priznana izvrstna z veliko dvo-
rano za koncerte, družbe, društva itd., ter
lepim senónatim vrtom.

☞ Kegljíšče je na razpolago. ☞

Vhod tudi v Poljskih ulicah.

Za pokrivanje

kakor tudi

za kritje barak

ponujamo v vsakej tudi največjej množini

po najnižjih cenah

prima in secunda

☞ zarezane ☞

strešnike

(Strangfalzziegel)

kakor tudi nepremočni

strešni klej

250 35 (Dachpappe)

zavoľ (to je 10 □ metrov) od 1 gld. 50 kr.

do 2 gld. 50 kr.

in

☞ nasade za dimnike ☞

F. J. Vidic & Comp.

Odlikovana zaradi njenih zdravilnih lastnostij in mnogovrstnih
slučajev, v katerih izvrstno vpliva, s častno
diplomo in zlato svetinjo na zdravilstvenih razstavah v
Londonu, Parizu in Genfu.

Tinktura za želodec

lekarnarja
Piccolija v Ljubljani

je izborno sredstvo, katero krepcá in zdrávi želodec ter
pospešuje prebavljanje in deluje, da se telo odpré.

To tinkturo za želodec razpošilja izdelovatelj lekarnar
Piccoli v Ljubljani proti povzetju.
Zaboj po 12 steklenic velja gld. 1.36, po 55 steklenic gld. 5.26
(zaboj tehta 5 kgr.). Poštnino plača vselej naročnik. — Steklenica
velja 10 kr. 617 50-42

D^r. Matej Pretner,

odvetnik v Trstu, 585 2-2

si dovoljuje naznanjati, da ima sedaj

svojo odvetniško pisarno

na Piazza S. Giacomo št. 1,

I. nadstropje (pri Corso).

Radi demoliranja stare bolnišnice
je na prodaj

stolp, sploh ves cerkveni materijal

kakor:

**vrata, okna, podstrešje,
opeka itd.**

Ponudbe vsprejema in pojasnila daje

F. Supančič,

stavbenik v Ljubljani.

582 3-3

Dunajska borza.

Dné 4. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	100 gld. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 10 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 45 "
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 " 40 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " 85 "
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 " 40 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1075 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	405 " 75 "
London vista	120 " 25 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 82 1/2 "
20 mark	11 " 78 "
20 frankov (napoleonidor)	9 " 53 1/2 "
Italijanski bankovci	45 " 30 "
C. kr. cekini	5 " 67 "

Dné 4. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 " 50 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 " 50 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 25 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	145 " 50 "
Dunavske vrvnavne srečke 5%	131 " — "
Dunavsko vrvnavno posojilo l. 1878	107 " 75 "
Posojilo goriškega mesta	112 " — "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " 25 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 60 "
Prijoritne obveznice državne železnice	218 " 20 "
" " južne železnice 3%	170 " 25 "
" " južne železnice 5%	131 " — "
" " dolenskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	70 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	71 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	53 " — "
Ljubljanske srečke	23 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	178 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3535 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	545 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	112 " 75 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	79 " — "
Montanska družba avstr. plan.	104 " 20 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	186 " — "
Papirnih rubljev 100	129 " 37 "

☞ Nakup in prodaja ☞

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zguľ pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

☞ Pojasnila ☞ v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni svätvi za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

☞ naloženih glavníc. ☞